

Rahvustoitude õhtu 17.märtsil!

TUDENGILEHT

Estonian Business School - Märts 2010

Erki Kilu:

„Hea juht suudab ettevõtet juhtida nii, et selle töötajatel, omanikel ja klientidel on suu naerul“

Loe lk 9-13

Fascinating opportunities in exclusive Netherlands
Lk 6-8

Mexican students having fun in Estonia
Lk 18

Taavi Rõivas: üleminekud eurole on olnud edukad
Lk 22-24

Erasmuslasena Norras
Lk 14-15

Investeering rohelisse energiasse – kas atraktiivne valik? Lk 19-21

Wonderkid Ryan Sheckler
Lk 27

Sisukord

Toimetaja veerg	2
Uudised	3
Greetings from Melbourne!	4
Fascinating opportunities in exclusive Netherlands	6
Erki Kilu: „Hea juht suudab ettevõtet juhtida nii, et selle töötajatel, omanikel ja klientidel on suu naerul.“	9
Erasmuslasena Norras	14
EBSi üliõpilasesinduse esinduskogu	16
Mexican students having fun in Estonia	18
Investeering rohelisse energiasse – kas atraktiivne valik?	19
Taavi Rõivas: üleminekud eurole on olnud edukad	22
Tegus ning heade õpitulemustega ebsikas Mari-Liis Kärpuk	25
Wonderkid Ryan Sheckler	27
Vahetusõpilasesinduse sõbralikus Hollandis	28
Sergei Nikitin: edukas EBSi vilistlane Cambridge'is	30
Valupunkt	33
Raamatusoovitusi	34
Tudeng vs. õppejõud	36
Tudengisudoku	37
Galerii: EBS International Week	38
Galerii: EBSi valentinpäevapidu “Kuumade südamete ÖÖ” klubis Moskva	39

Toimetus

Peatoimetaja: Liisi Poomann

Toimetus: Ants Liivat,
Lusine Allahverdjan, Luise Savik,
Piret Merimaa, Mall Abel, Elis Madi, Ardi
Ravalepik.

Keeletoimetajad: Killu Paldrok, Nicola
Hijlkema

Fotograafid: Margus Press, Dmitri
Korobtsov, Fred-Ander Pärn

Küljendaja: Piret Lain

Kirjutage meile: liisi14@hotmail.com

Helistage: 665 1365

Või astuge läbi: ruum 208

Väljaandja: EBSi üliõpilasesindus

Trükk: EBS Print

Tiraaž: 1000

Imeline lumi

Aknast välja vaadates näeme kaunist valget lumevaipa, mis nagu kunagi ei kaoks. Mõttled küll, et saabub märts ja lumi peaks juba sulama hakkama, kuid see aasta on teistsugune.

Et seda imelist võimalust targalt ära kasutada, harrastage kõikvõimalikke talvespordialasid: minge suusatama, uisutama, kelgutama jne. See aitab mõtted eemale hoida külmast, sest kõige rohkem vajame me positiivsust, et päikeselisse kevadesse suunduda. Ilmatargad ennustavad sooja suve, nii et muretseda pole põhjust.

Kindlasti ei tohi unustada, et tuleb teha veel viimased panustamised õppimisse. Semester küll algas kuu aega tagasi, kuid aeg lendab kiirelt ja varsti ongi käes semestri lõpuksamid või kraadi kaitsmine. Tekibki küsimus, mida teha pärast bakalaureuse- või magistrikraadi kaitsmist.

Käisin Lancasteri ülikoolis kuulamas presentatsiooni ühelt Barclay juhtivalt

pangatöötajalt, kes tõi välja mõned omadused, mis peaksid heal juhul pärast kooli lõpetamist olema: ta peab olema harjunud kõvasti tööd tegema, panema rõhku detailidele, õppimisvõimeline, omama kõrgeid väärtuseid, valmis vastu võtma ka negatiivset vastukaja, et siis sellest õppida, ning madala egoga ja teiste edust huvitatud. Madal ego ei tähenda seda, et puudub enesekindlus – see tähendab, et ei muututa uhkeks ning arvestatakse ka teistega. Iga juht peab organisatsioonis ringi vaatama selle pilguga, kes võiks olla tema mantlipärija.

Väga raske on teha õigeid valikuid, kuid peaksime olema õnnelikud, et meile on üldse valida antud. Kas minna tööle pankas, asutada oma ettevõtte, töötada välismaal või otsida muu lahendus – meil kõigil on selleks vabad käed. Tegutsagem!

Liisi Poomann

Liisi Poomann.

Events by ESN Tallinn

- 04.03.10** Movie Night II
- 10-14.03.10** Lapimaa reis
- 15.03.10** Erasmus Quiz II
- 19.03.10** Starparty
- 31.03.10** Ooper/ballett

Märtsis toimuvad üritused

Üritused:

- 17.03.10** Rahvustoitude õhtu
- Märtsi lõpp** sportlik veeüritus (toimumise aeg pole veel selgunud)
- + erinevad trennid

Karjäärikeskuse pakutavad seminarid:

- 10.03.10** Eesti majandus ja võimalused Tallinna Börsil

Tudengileht otsib ajakirjanikke!

Luise Savik

Soovid ajakirjanikuna kätt proovida? Või on Sul midagi, millest väga kirjutada tahaksid? Tudengileht pakub seda võimalust! Kirjutad sellest, mis Sulle meeldib ja avaldad oma arvamust. Või intervjuueerid põnevaid inimesi. Igal kuul kirjutama ei pea, võid kirjutada ka ainult siis, kui Sul tõesti on, millest kirjutada. Ideid pole? Pakume ka omalt poolt teemasid.

Boonusena pakume lõbusat ja koostöövalmis meeskonda, lähedaid üritusi ning võimalusi tutvuda värvikate inimestega. Hea töö saab ka stipendiumi näol tasustatud! Infot saad ruumist 208, või kirjuta liisi14@hotmail.com

Alates märtsikuust on kõigil võimalik lugeda Tudengilehe artikleid ka uuendatud veebiaadressil <http://tudengileht.ebs.ee>. Meeldivat küllastamist!

Teie Tudengileht.

Kas tahad küllastada konverentse või otsid tööd? EBS Karjäärikeskus aitab!

Britta Nool / brittanool@gmail.com

Karjäärikeskus on EBSi üliõpilasesinduse üks lüli, mis on nüüdseks tegutsenud juba neli aastat. Meie eesmärk on anda endast kõik, et ebsikad saaksid lisaks harivatele loengutele teadmisi ka teemakohastelt konverentsidelt ja seminaridelt. Võimaldame oma tudengitele kohti Eesti parimatele üritustele võimalikult väheste kulutustega või hoopis tasuta, sest haridus ja haritus on need, mis ebsikaid teistest eristavad.

Karjäärikeskus teeb koostööd Pärnu Konverentsidega, Tarkinvestoriga ning alates möödunud aasta novembrist ka Tallinna Konverentsidega. Selleks, et silmaringi saaksid laiendada ka need, kellel tihti koolitustel ja seminaridel käia ei õnnestu, edastame oma veebilehel kasulikku lugemist.

Kuigi hetkel valitsev majandusolukord ei ole just kiita, tegutseme pidevalt ka selle nimel, et meil oleks ebsikatele pakkuda põnevaid töö- ja praktikakohti. Teeme koostööd mitmete tuntud firmadega Eesti turul, aga ka väljaspool Eestit. Eelmisel aastal alustasime koostööd üle maailma tunnustatud ettevõttega L'Oréal Baltics, kes pakub EBSi tudengitele võimalust ühineda maineka kosmeetikafirmaga.

Varsti tulekul:

10. märts Tarkinvestor: Eesti majandus ja võimalused Tallinna Börsil

career.ebs.ee
www.twitter.com/ebscareercentre
 Estonian Business School Career Centre (Facebook)

Karjäärikeskus plaanib alates käesoleva aasta aprillist panna aluse ka väitlusklubile, mis võimaldaks meie tudengitel arendada väitlemis- ning väljendusoskust. Lisaks sellele oleme võtnud südamele ürituse „Breakthrough” korraldamise, mille eesmärk on ühendada usinad ebsikad edukate EBSi vilistlastega, neid küsitleda ning nendega mõtteid vahetada.

Karjäärikeskus vahendab huvitavaid konverentsipakkumisi oma veebilehel. Konverentsikohtadele on võimalik kandideerida, saates kiri aadressile career@ebs.ee. Võimaldamaks kiiret info ligipääsu ebsikateni, tegutseme lisaks ka Twitteri keskkonnas ning suhtlusportaalil Facebook.

Greetings from Melbourne!

Lusine Allahverdjan
alverdi_88@hotmail.com

One of EBS' exchange teachers from Australia was very glad to introduce himself to us. Jeff Jarvis shares his emotions and impressions about different experiences in Estonia.

How did you decide to go teaching abroad and why did you prefer EBS as an exchange university?

Monash University sees itself as Australia's international university, and staff and students are actively encouraged to spend time overseas at partner universities.

While I was undertaking research for my PhD at Uppsala University, I came over to Tallinn to visit Estonian friends and immediately I saw the tourism industry potential. (Tourism now earns Estonia over 1 billion euros each year!) We selected EBS as our partner as they were the most enthusiastic to develop a partnership with Monash. They had the most international focus of all the universities we visited.

And how do you like it here, in EBS?

It is great. EBS is a very friendly, small institution (Monash has over 50,000 students) that is well run and responsive to change. As I said before it has a strong international focus and Nicola Hijlkema (Ed. Vice Rector for International Relations) has put together a good team of visiting professors.

Tallinn is a great city to live in. I have been able to undertake some great research here - on the development of the Estonian Tourism Industry during the EU accession which was published in the journal *Tourism Geographies* - and an upcoming article on the impact of international students on the Estonian tourism industry. I've also been working with Kristina Muskina from EBS on an interesting project on Estonian working holiday makers in Australia! In my field there are great research opportunities in Estonia.

Were you born in Australia? What is it like living, studying and teaching there? Is it one of a kind or something ordinary?

Yes, I was born in Melbourne, Australia, but my parents moved here from Bombay (now Mumbai) in India, so I am a first generation Australian with British heritage (My parents were born when India was a dominion of the UK, so my parents were British). The family background is all British Empire; my grandmother was born on the border of Pakistan/Afghanistan (which was India then) and my great grandmother in Peking (Beijing), China! Dad was born in Bath, England. But most Australians come from somewhere else, in fact 46% of the population of Melbourne were either born overseas or have one parent who was. My next door neighbours when I was growing up were

Germans and now they are Vietnamese! Lots of Estonians and Latvians here too!

Australia is pretty much a lifestyle superpower; we have great sunny weather and lots of space, so as a kid you spend a lot of time playing sports and living outdoors, so you are going to get suntanned a lot. It really is sunny everyday. We don't really have a European winter here - I was 19 when I saw snow for the first time in the ski fields. My mother has never seen snow in her life. I grew up near a beach in Melbourne so I spent most of the summers (December - March) of my childhood down there, or at the local golf course near my house. I would need to be very rich to have the same lifestyle in most parts of Europe. It's

With the Monash exchange student Melanie Marantelli (2009) at EBS.

also a very open, friendly and positive society with a robust economy (We have had 17 years of constant economic growth). We have been called 'the lucky country' but we are not that nationalistic. It is a long way from Europe.

As for studying in Australia, it's relatively informal but quite challenging as we have some highly regarded universities (Monash is ranked number 45 in the world). You are expected to do a lot of reading and research out of class time.

As for teaching, academics here spend about half their time doing that and the other half undertaking research, which is highly regarded here.

What do you think students expect from the teacher?

Well, at Monash they tend to look at me as their 'coach', so I have to identify how we can get the best out of the individual.

And how do you reach that in your lectures?

I am a big fan of getting to know the students' interests, background and work experiences. If you can do that then it is much easier to frame the course to suit them. I teach at the Masters level here so the classes are quite small and I can get to know the students quite well. We also travel with them a lot here. We take them to Sydney for two days and Fiji for a week as part of their course and it's a great way to spend informal time with the students.

What was the biggest challenge or difficulty in your life?

Well, from an academic/work perspective I will have to say here completing my PhD in a very new academic field (Tourism Management) as I had to be a bit of a pioneer in the field where there were not many academics to guide me. Also, people thought backpackers were low value tourists and my research proved the opposite and changed the Australian government strategy.

Your free time (do you have any?)

I'm a pretty keen sportsman, mainly in tennis, golf, cycling, Australian Football - and of course in Estonia the Eesti Cricket Team of which I am a member (www.cricket.ee). I'm also a keen gardener here in Australia and I (slowly) restore old cars from the 1970s as a hobby. (Fiat X19 - Escort RS2000 for the car nuts) It's quite relaxing to get away from the

books, journals and the laptop and bring out the spanners and screwdrivers! I also go with my relatives to the Australian football here and support the North Melbourne Kangaroos. GO ROOS!!

Where would you like to live besides Australia?

Good question. When I was 18 I applied for my UK passport, (As my parents were British, so I have 2 passports) so ever since then I was fascinated by Europe, such diversity in such a small region. I've lived in both London and Sweden for some time and right now I'm really enjoying my time in Tallinn. It's such a beautiful and friendly city, so close to nature. I don't know if I could survive a whole winter though! I'm pretty open to interesting offers! Not including New Zealand :)

What should be changed or improved in teaching methods in EBS or is there anything really superior?

I'm pretty happy with how my units at EBS are running - however, the subjects could run for longer! We might change it for 2010. The OIS system is excellent. Oh, Estonian students could improve their academic referencing skills.

When, why and how did you start teaching?

Mainly by accident! I had been working as an account manager for an advertising agency here in Melbourne before I quit to start my MBA full time in my mid 20s. Whilst completing that I gave a guest lecture at the university and Professor Peter Spearritt liked it and offered me a job. I took it for a year as I needed the money while I was working on my thesis, with no intention to ever stay there. The rest, they say, is history!

Are you happy with the results and your career?

Yes, I am glad with the results as through my research on tourism development in my PhD I have been able to have a real impact on policy changes, not just here in Australia but in other destinations such as Bosnia and Fiji. It was a great reward to be invited to address the United Nations on the role that tourism development can play in poverty alleviation.

What EBS has given to you as a partner? What was the biggest

Dr Jeff Trevor Roger Jarvis

International teaching experience:

Uppsala University, Sweden), Stockholm School of Economics (Sweden), Estonian Business School (Tallinn, Estonia), Norwegian School of Economics and Business Administration NHH (Bergen, Norway), International School of Management ISM (Dortmund, Germany), Copenhagen, University (Denmark), The University of Latvia, Riga.

Hometown:

Melbourne, Australia

Best joke you know:

Me trying to walk on ice in Tallinn from my flat to Viru Keskus in December!!

Dream:

I have to say having interesting work, good health and having a family of my own one day. Plus the Kangaroos to win another premiership! and to finish the renovation on my house! and to improve my surfing.

Favourite place in the world:

Probably my back garden on a sunny day, but the Yasawa Islands in Fiji along with Tallinn, Dubrovnik and Hvar Island in Croatia are all pretty special!!

expectation from being here and have you achieved it?

EBS has been outstanding in the level of support they have given not only Monash but also Australia, as they offered to host the first ever Estonia - Australia day on behalf of the Australian Ambassador. The link has definitely exceeded our expectations. It is very popular with Australian students, they all want to come to 'exotic Estonia'! Seriously!

What could you wish your students or may be even thank them for something?

I hope they can all become good critical thinkers and reach their potential in life. You always learn something from each group of students. It's great to get an insight into how Estonians view the world.

Fascinating opportunities in Netherlands

Lusine Allahverdjan
alverdi_88@hotmail.com

Cheese, clogs, windmills, van Gogh and tulips are some of the most famous icons of Dutch culture. But in addition to this Holland's culture has so much more to discover - find it out here, with Martin Smith, who is an intern at the Dutch Embassy, sharing his experiences about Holland, hoping to convince you to go on the exchange to the Netherlands.

So why do students from abroad come to study in Holland?

Students come to the Netherlands because they can follow one of the more than 1450 international study programmes at one of the 14 research and 40 applied science universities. They come to experience the multicultural, tolerant and open society which Holland is. People in the Netherlands are easygoing, not easily offended and have a good sense of humour. Also there is a really good student vibe and we make the best cheese in the world.

What can students from Estonian Business School expect of the higher education system?

Students can expect a study system that is problem-based. Students learn to analyze, solve problems and work together by finding solutions to practical problems. From my own experience following a few courses of the Baltic Study programme in Tartu I conclude that Dutch students are more inclined to give their opinion in class. In general I think it is fair to say that Dutch people are trained from a young age to express what they think in public. I think however that the way teachers and students interact with each other is about the same as in Estonia. Of course, there is a big difference between applied science education and theoretical sciences in The Netherlands. Applied science education students work more on projects and work together whilst students of research universities have to find their answers more by reading books. It is however not uncommon to do business simulations in research universities.

What is day-to-day life like in Holland?

I think in general day-to-day life is about the same everywhere in the world. People get up in the morning, go to work, eat and go out at the weekends. Dutch people are not much different. A big difference that I did not notice before I went abroad myself is the fact that we eat a lot of bread. We eat it for breakfast and lunch and only in the evening do we eat warm food. In the Netherlands it is also very normal to bring some sandwiches to work and if a company or a university does not have a canteen where you can get warm food, it does not mean they are almost bankrupt. Besides our food habits our urge to cycle a lot is noteworthy. It is not uncommon for people, even ministers, to cycle to work if they live close enough. Our sandwiches and cycling, texting and cycling and sometimes even reading maps and cycling go well together.

...Dutch people are trained from a young age to express what they think in public...

How international is Dutch society?

In my opinion Dutch society is very international. When I was in secondary school about one fifth of the students had one or more parents that were foreign. In my graduation year I had classmates who had Chinese, Cantonese, Moroccan, Turkish and Surinam parents. In larger cities like Amsterdam and Rotterdam the amount of immigrants is a lot higher than in the rest of the country because there is more economic activity. You will also find more internationals that stay in the Randstad (the economic centre of the country in the West of the Netherlands) for a shorter period of time. In general I think Dutch people travel a lot outside their country and also use opportunities to study abroad. It is for example not uncommon for teenagers to go to Australia after secondary school graduation. Dutch people speak good English and more

highly educated people often speak another foreign language. You can order anywhere and even get your cheese on the market by speaking English. French, German and English are compulsory foreign languages in most secondary schools, but today some teach Spanish or even Chinese instead.

What are the most special features in Dutch culture and language?

Dutch people are well organized and there time is precious. If you are late 15 minutes for coffee, you will probably have two missed calls on your cell phone. We do not like people to be late and like to plan (far) ahead. I for example planned a Christmas dinner late November last year for January this year because the friends I wanted to have a fancy dinner with could not make it earlier. We even used an online agenda planner to pick the date. This is an extreme example but don't be surprised if somebody you ask to go for coffee will pull their agenda out and ask you whether Friday in 1.5 weeks between 12:00 and 14:00 suits you. This is not a sign of rudeness, we just like to be efficient and not waste time.

The Dutch language is a Germanic language and thus has a lot of similarities with German, English and the Scandinavian languages, except Finnish. The most debated letter among foreigners is the G. They say it sounds like throwing up, which I do not agree with. It is a letter not stranger than the õ in Estonian. Worth mentioning is that Flemish is not a language, it is a Dutch dialect which is easy to understand for Dutch people. Besides Dutch, Frisian is also an official language in the Netherlands. It is spoken by around 450,000 people.

You have studied Baltic Studies in Tartu as an ERASMUS student. What sort of experience did you have? How did it help/enrich you?

I went on ERASMUS to Tartu because I wanted to go to a country I did not know much about. In Tartu there is an interesting multidisciplinary programme that deals with the Baltic area. Besides gaining a lot of knowledge about the Baltic countries I most of all learned the difference in how one can look at historical

events and the way I express my ideas and feelings. I was, and still to a large degree, am used to express my ideas and feelings quite directly. However I noticed that my opinions about, for example, the relationship of Estonia and other countries that were under the influence of the USSR, were different from the opinions of many people in my class. I think that the way I expressed my ideas might have come across as condescending to some. In Holland we often think that telling the truth and being straightforward is always a good thing. I learned however that the packaging of one's opinion is sometimes more important than the opinion itself.

You have also a degree in History from Groningen University, how you would describe it? What can be studied there?

In the first two years of my studies the focus was on learning the basics about thematic topics in writing history. I for example had courses about the theory of writing Economic and Cultural History. In the first two years we read handbooks to get basic knowledge of many historical periods, from Ancient Greece up to the war in Yugoslavia. I had many opportunities to write about topics that I was interested in and chose courses in certain areas I was interested in. The emphasis of these courses was on Russia and the Balkans. Right now I am working on my thesis for my Master degree. The choice of my Master thesis was completely up to myself. Master students of History at my University are allowed to write about any topic as long as they have followed a 3-year Bachelor course that deals with the same theme as their thesis. I chose to write about The Netherlands and Estonia during German occupation and the differences in the level of collaboration and resistance.

Are there any special scholarships and on what conditions?

I am not completely aware of the possibilities. On the website www.nuffic.nl there is a lot of information regarding different scholarships. Most universities have some scholarships which can be applied for. Maybe you can give this website as a reference for further information about studying in the Netherlands.

What are the living expenses in Holland?

If you want to eat pasta with sauce, bread with cheese and some juice, I think the food prices are about the same as in Estonia. Going out for a simple meal will cost around 10 Euros if you have a beer with it. A beer (0.25) is about 2.20 Euros. Student accommodation will cost you around 250-350 Euros a month. Mostly rooms are rented out in student houses. Shared dorm rooms are very uncommon. Travelling to and

from a city centre is about 1 euro and visiting a museum will set you back about 10 Euros.

What opportunities do Estonian students have there?

Estonian students have the opportunity to study in a country where one can have a great student life and get a good internationally recognized degree. There are also many international

Martin Smith.

companies that are recruiting on an ongoing basis and universities search for PhD students, especially in the natural sciences.

If one of our students goes on exchange in Holland and then comes back, how can the experience gained be used? Which companies in Tallinn, for example, would prefer students who have been studying in Holland?

Companies are in general interested in people who went abroad and thus studying in the Netherlands gives you an advantage above others. Besides that there are not that many Estonian companies who have representatives

Get a bike and a big lock! It's the most popular way to move around and the most likely object to be stolen.

in the Netherlands, while there is a need for this kind of people. On the other hand there are also Dutch companies that need Dutch or Estonian people who understand the Estonian market and culture and can help Dutch companies sell their products and services in Estonian. IT knowledge learned in the Netherlands is of particular interest of many companies in Estonia. See: www.hollandbusinessclub.org for Dutch companies that are active in Estonia

So, if one finally decides to go - what should he or she do, whom should they meet and what is it important to consider?

If one goes to The Netherlands he/she should join a Dutch student sport, study or social organization. There are many student sport organizations that organize a lot of events that do not have anything to do with sporting activities.

An important practical consideration is the fact that contracts often don't end automatically. In the Netherlands contracts are often prolonged by default and you need to end them several months in advance. The same applies in most cases for memberships to clubs, even student

ones. Also don't be surprised if you rent a room from a private owner if you find out it does not have any furniture or, this may sound strange to you, even have a proper floor in it. We consider this normal practice. Often you can strike a deal with the previous renter and buy their old floor for a good price.

Opinion of Holland from an exchange student in EBS, Christina Schlüter.

Christina Schlüter, is an ERASMUS student from Inholland University in Rotterdam. She has been here a semester, and is spending a whole year, obtaining a double degree at the end.

She is studying International Business and Languages in Rotterdam, originally comes from Germany, but since she likes to learn languages and to travel a lot, the programme of study sounded exciting and appropriate for her so that she moved to the Netherlands. One part of the programme was to study at least one semester abroad. Since EBS was a partner university of her home university, and she was also interested in Tallinn and Estonia in general, she decided to come here.

She was also very glad to answer some questions:

How does life in Tallinn differ from the one you were used to at home

There are many differences considering the life in Germany/ the Netherlands and in Estonia. The fact that I am an Erasmus student here is also important. I got to know a lot of people (natives as well as other exchange students), I made a lot of trips and got to know the culture. In addition, the living costs differ in several ways. A lot of things are cheaper here (public transport and rent) but sports activities or products in the supermarket are usually more expensive than in Germany (as far as I noticed). Of course habits, traditions and lifestyle are different from country to country.

What is life like as a student in Holland?

Well, student life in Rotterdam is quite varied. It's the second biggest city in the Netherlands, so there is a lot to do. There are many places to go in your free time, a lot places to visit and a lot activities to do. Also, the Dutch are quite open and tolerant and Rotterdam is known

for its very international inhabitants, so an Erasmus student should feel good there.

In addition to my studies I also worked as a waitress (a lot of Dutch work as well as studying) and participated in a sports club. So if one wants and has time, (s)he can arrange it a lot.

Is it possible to work there while studying?

I did so, as I already mentioned but it depends on what you are studying. For students who don't speak Dutch it's more difficult to find something. Anyway, in Rotterdam it's quite popular to approach temp agencies - that's also how I found my job.

Can you describe the everyday Dutch way of teaching?

The way of teaching is quite different from teacher to teacher. Moreover, in general, in the economic subjects the lecturers were only talking and explaining theories with the help of PowerPoint-slides, and the language was more interactive.

One academic year is divided into 4 periods and per period I additionally had to work on a project with a group of students.

Which do you like more the Estonian or the Dutch way of teaching?

I think both ways have advantages and disadvantages. In Estonia it was often more varied, there was a lot of group work to do and several home assignments to hand in. At my university there is also quite a bit of group work but not as many home tasks in every subject. Moreover it's hard to prefer one style, because teachers usually have different approaches to teaching.

What would you recommend to students who consider going to Holland?

Get a bike and a big lock! It's the most popular way to move around and the most likely object to be stolen. Otherwise, there are actually no special recommendations. When going to another country to study, one should be open, tolerant and interested in the culture in general. Try to get to get to know local people (Dutch are less reserved than Estonians, so profit from it), travel (it's a small country, Germany and Belgium are very close) and try to get into the culture. That is valid for the Netherlands as well as any other country.

Erki Kilu: „Hea juht suudab ettevõtet juhtida nii, et selle töötajatel, omanikel ja klientidel on suu naerul.“

Piret Merimaa

Piret.Merimaa@ebs.ee

Nagu Pariisis ei peeta heaks tooniks väliste tunnuste kaudu oma saavutusi rõhutada, nii on ka mulle eeskujuks olevad EBSi vilistlased oma õpingutele ja karjäärile hinnangut andes ülimalt tagasihoidlikud ja rõhutavad, et tõelised võidud on neil alles ees. Sama mõte jäi kumama LHV Panga juhatuse esimehe Erki Kiluga vesteldes.

Enda elu, finantssektori ja Eesti ühiskonna kitsaskohti analüüsid ei kuluta Erki aega teiste kritiseerimisele, vaid keskendub valupunktide eemaldamiseks vajalike konkreetsete lahendusvariantide väljatöötamisele. Näiteks on viimasel ajal palju räägitud Tallinna kui tulevase Põhjamaade finantskeskuse ideest. Praktilise inimesena peab Erki üheks finantskeskuse loomise eelduseks kohalike kvalifitseeritud investeerimisspetsialistide olemasolu. Just seda eesmärki silmas pidades paneb LHV Pank Eesti hariduse parendamisele õla alla ja aitab eelolevast sügisest meie ülikoolil investeringute juhtimise õppesuunda avada. Oma kõnedes ja esinemistes ei viita Erki üksnes teiste juhtide puudulikele erialaoskustele, vaid räägib ka enda karjääris ette tulnud komistuskividest. Nii saavad praegused ja tulevased juhid analoogsetesse situatsioonidesse sattudes sarnaseid vigu vältida ning võtta vastu pädevamaid juhtimisalaseid otsuseid. Oma kogemusi ja mõtteid õpingutest, tööst ja elus olulistest väärtustest jagabki alljärgnevalt teiega, hea Tudengilehe lugeja, LHV Panga juhatuse esimees Erki Kilu.

Miks otsustasite just Eesti Kõrgemasse Kommertskooli õppima asuda?

Ülikooli valikul etendasid oma osa väga erinevad aspektid. Mu vanemad ja mitmed sugulased olid lõpetanud tollase Tallinna Polütehnilise Instituudi ja mina arvasin noore inimesena, et mina pean midagi teistmoodi tegema. Samuti alustasid sellel ajal väga heade

programmidega erakõrgkoolid. Nii langes minu valik EBSi kasuks. Uskusin, et tasulisest ülikoolist saan parema hariduse.

Millises õppevormis õppisite?

Kui ma ülikooli astusin, oli minu eesmärk pühenduda 100% õppimisele. Kuna valisin era-, mitte riikliku õppeasutuse, tuli leida

lahendus õpingute finantseerimise küsimusele. Eraülikool oli minu teadlik valik ning seetõttu oli loomulik, et võtan ka õppemaksu tasumise enda kanda. Alates teisest kursusest käisin tööl ja finantseerisin oma õpinguid ise. Töö ei seganud õppimist, pigem vastupidi: ennelõunal käisin loengutes, misjärel töötasin hiliste õhtutundideni.

Fotod: Fred-Ander Pärn

Kui suudame hetkel suurimast valupunktist - tööpuudusest, üle saada, siis algab ka majandustõus. Pärast talve saabuv kevad tuleb suuta ära oodata.

Suutmatu delegeerida kalliks muutunud südamelähedasi tegevusi võib osutada juhi suurimaks komistuskiviks.

Miks valisite just panganduse ja rahanduse õppesuuna?

Olen seisukohal, et 18-aastane inimene ei ole veel väljaarenenud isiksus ega tea täpselt, mida ta elus teha tahab. Lõpetasin keskkooli hõbemedaliga ning suutsin võrdset hästi kirjutada kirjandit ning lahendada matemaatikaülesandeid. Tollal oli ülikoolis kaks peamist õppesuunda: minu poolt valitu ning turundus ja suhtekorraldus. Pakutavatest õppesuundadest tundus minu jaoks rahandus ja pangandus atraktiivsem. Minu puhul ei olnud tegu teadliku karjääririkujundamisega. Minu karjäär on kujunenud järk-järgult väikeste valikute tagajärjel.

Kuidas hindate Eesti Kõrgemas Kommertskoolis pakutud hariduse kvaliteeti?

Hindan seda siiamaani väga kõrgelt. 15 aastat tagasi erines õpe oluliselt teistes ülikoolides pakutavast ja seda just praktilist suunitlust silmas pidades. Palju oli rühma- ja kodutööid, mis baseerusid *case-study* meetodil ning mille eesmärk oli lahenduse leidmine konkreetsetele ülesannetele. Olen seisukohal, et õppimine läbi juhtumiuuringute on oluliselt mõttekam kui vaid teooria lugemine. Loenguid viisid läbi oma ala praktikud, mis lõi eelise teiste ülikoolide programmide ees ning pakkus seega olulist lisaväärtust.

Magistrikraadi omandasite Tartu Ülikoolis. Võrrelge palun õppimist Tallinnas ja Tartus: mis oli sarnane, mis erinev?

Läksin magistrantuuri kohe pärast EBSi

lõpetamist. Paljud ained olid sarnased, mistõttu väidangi, et EBSi bakalaureuseprogramm oli väga tugev. Tartu Ülikoolist saadud haridus on seotud suhtlemisega minust palju vanemate, erinevat tausta ja töökogemust omanud inimestega. Need kontaktid on mulle elus väga kasulikuks osutunud.

Alustasite karjääri ülikooli teisel kursusel raamatupidajana. Kuidas leidsite oma esimese töökoha?

Tollal oli noorte inimeste seas väga populaarne

Probleem on lihtsalt selles, et Eesti keskmine netopalk ongi väga madal – ca 10 000 krooni kuus. Sellest kõrgemat palka saavad 200 000 inimest. Just nemad on meie kliendigrupp, kelle jaoks on meil midagi pakkuda.

töötada pangas. Kuna ma arvasin, et pean midagi teistmoodi tegema, siis välistasin enda jaoks selles valdkonnas töötamise. Kaalusin valikut liisingu ja kindlustusvaldkonna vahel ja käisin end erinevates liisingu- ja kindlustusvaldkonnas tegutsevates ettevõtetes tööle pakkumas. Minusse suhtuti heatahtlikult,

ent soovitati 2–3 aasta pärast tagasi tulla. Eesti Kindlustuses oli sel ajal väga tore personalijuht, kes mulle siiski võimaldas tööd raamatupidajana. Väljaõpe toimus kohapeal ning ülikooli teisel kursusel õpitu ühildatuna reaalse töökogemusega andis väga hea lõpptulemuse.

Töötasite 12 aastat kindlustussektoris. Kas võib öelda, et sellesse valdkonda sattumine oli juhuslik?

Et olin eelnevalt Eesti Kindlustuses töötanud, siis valdkond päris uus ei olnud. Eesti kindlustussektor arenes tollal kiirelt, pakkudes palju väljakutseid ning võimalusi. Üle aasta raamatupidajana töötada oli minu jaoks keeruline, kuna ma ei talu rutiini. Saatsin oma CV mitmetesse kindlustusfirmadesse, mispeale mulle tehti kaks tööpakkumist. Otsustasin Seesam Elukindlustuses töötamise kasuks.

Peale minu oli Seesam Elukindlustuses tööil vaid poole kohaga raamatupidaja. Minule püstitati ülesanne hakata firmat arendama peaaegu nullist. Väljakutse oli suur, ent selle vastuvõtmine oli tagantjärele hinnates väga õige samm. Praegu töödandjana soovin analoogseid, ootustest kõrgemaid väljakutseid teistelegi pakkuda.

Töötasin küll Seesam Elukindlustuses 12 aastat, ent iga aasta oli erinev, mistõttu rutiini ei tekkinud. Kui lahkusin, töötas Eesti, Läti ja Leedu kümnes kontoril ligi 250 inimest ning meil oli 45 000 klienti. Oma suurimaks saavutuseks Seesam Elukindlustuses peangi firma nullist üles ehitamist väga hästi toimivaks organisatsiooniks ja selle hilisemat juriidilist ümberkujundamist Euroopa äriühinguks.

Töötate LHV-s 2008. aasta maist juhatuse esimehena. Miks läksite LHVsse tööle?

1996. aastast 2008. aasta aprillini töötasin Seesam Elukindlustuses. Et pensionifonde said hallata vaid varahaldusettevõtted, lõime 2001. aastal tütarfirma Seesam Varahalduse eesmärgiga hakata haldama II samba pensionifonde.

Ehkki olime esimeseks firmaks Eestis, kes II samba pensionifondide valitsemise loa sai, jäi meie müügi jõud suurpankadega võrreldes oluliselt väiksemaks. Põhjuseks tõsiasi, et suurem osa kohustusliku pensionisambaga liitumisi tehti pangakontorites. Seesamil

puudus konkurentsivõimeline kontorite võrk ning just seetõttu otsustas Seesam Varahaldus 2005. aastal LHV varahaldusega ühineda.

2003. aastal tekkisid mul tihedamad kontaktid Rain Lõhmuse ja Andres Viisemanniga. 2008. aasta mais kutsus Rain mind juhtima hetkel veel investeerimisettevõtet Lõhmus Haavel & Viisemann. Mu esimeseks tööülesandeks sai taotleda Finantsinspeksioonilt pangalitsents. Protsess võttis aega täpselt aasta ning alates 2009. aasta maist oleme pank. Sellest tulenevalt sai ka nimi muudetud ning ASI Lõhmus Haavel & Viisemann asemel on kasutusel nimi LHV Pank.

Kui keeruline oli areneda tippspetsialistist juhiks?

Keeruline. Kõige suuremaks probleemiks osutus loobumine igapäevatööst. Juht tegeleb üheaegselt paljude küsimustega ning vastutab kõige eest toote väljatöötamisest kuni selle müügini. Lisaks peavad saama lahendatud personaliküsimused ja finantsaruanded peavad olema korrektselt koostatud. Ühe valdkonna juhina vastutad vaid spetsiifiliste küsimuste eest. Kõikide valdkondade juhiks saades tuleb loobuda sellest, millega iga päev on tegeldud. Suutmatus delegerida kalliks muutunud südamelähedasi tegevusi võibki osutada suurimaks komistuskiviks.

Kas seda saab defineerida ebakindlusega, et kas järglane ikka saab sama hästi hakkama eelkäija töökohustustega?

Väga raske on loobuda tööst, mida aastaid oled teinud. Tahad ikka teemas sees olla ja kontrollida detaile. Tippjuhina ei jõua kõigi nurgatagusteni ja pead seetõttu õppima usaldama teisi inimesi. Delegerimine oli minu jaoks alguses veidi valuline tegevus, kuna püüdsin endiselt kõigega ise toime tulla. Ent ajapikku õppisin ülesandeid teistele andma.

Mis on LHV Panga konkurentsieelis ja pikaajalise edu faktorid teiste krediidasutuste ees?

Sõnaga „pank” seostub inimestel asutus, kust saab vajaduse korral küsida laenu. Meie eesmärk ei ole anda eluasemelaene ja tarbimiskrediiti. LHV Pank soovib olla koht, kust saab alati parimat investeerimisalast nõu. Meie selge konkurentsieelis on suutlikkus investeerida raha teistest pankadest paremini. Seda tõestab ilmekalt meie pensionifondide tootlus, mis on

teistest pankadest ülekaalukalt parem.

LHV Pank on n-õ uue põlvkonna pank: me ei ehita üles väga suurt kontorite võrku, sest suure teenindajate arvuga krediidasutusi ei ole tänapäeval tegelikult vaja. Trend liigub selles suunas, et inimesed korraldavad oma rahaasjad internetipangas ning sularahaga ei arveldata. Ehk siis selleks, et olla tänapäeval hea pank, ei pea igas ostukeskuses olema oma kontor. Ostude eest tasutakse valdavalt pangakaardiga ning ülekandeid tehakse internetipangas. Sularahatehinguid on minimaalselt, mistõttu puudub LHV Pangal vajadus oma sularahaautomaatide järele. LHV Panga klient saab tulevikus riskisutusega kasutada ükskõik millise teise panga sularahaautomaate.

Alates pangalitsentsi saamisest oleme vastu võtnud hoiuseid ja väljastanud ettevõtetele laene. Hetkel oleme etapis, kus lõpetame arveldussüsteemidega liitumist ning peatselt on klientidel võimalik teha meie internetipanga kaudu Eesti-siseseid ja välismakseid. Lisaks valmistame ette uut internetipanga verisooni. Praegu on meie internetipanga keskkond investorikeskne, kust on mugav teha väärtpaberitehinguid. Uues versioonis keskendume kliendile, kes ei ole huvitatud üksnes investeerimisest, vaid ka n-õ tavalistest pangateenustest (arveldustest). Üheks käimasolevaks suuremaks projektiks on pangakaartide tegemine.

LHV Pank soovib kujuneda erakliendi pangaks. Tahame olla pank erakliendile, kes teenib keskmisest kõrgemat sissetulekut. Probleem on lihtsalt selles, et Eesti keskmine netopalk ongi väga madal – ca 10 000 krooni kuus. Sellest kõrgemat palka saavad 200 000 inimest. Just nemad on meie kliendigrupp, kelle jaoks on meil midagi pakkuda. Püüame luua mugavaid teenuste kasutamise võimalusi ja anda parimat investeerimisalast nõu. Meie märksõnadeks ongi personaalsus ja mugavus.

Olete välja öelnud mõtte, et tööturul napib hetkel investeringute juhtidest, kellel oleksid lisaks valdkonna teadmistele kõrge eetikastandardid. Mida mainitud käitumisnormide all täpsemalt silmas peetakse? Millist käitumist healt investeerimisspetsialistilt eeldatakse?

Panganduses ja investeerimisvaldkonnas eriti

Erki Kilu

14.12.1975

vabaabielus, kaks tütart

HARIDUS

Tartu Ülikool, majandusteaduskond
09.1998–01.2001 ärijuhtimise magistri kutsekraad
Eesti Kõrgem Kommertskool
09.1994–05.1998 rahvusvahelise ärijuhtimise bakalaureusekraad panganduse ja rahanduse õppesuunal
Tallinna 54. Keskkool
09.1983–06.1994 keskharidus, hõbemedal

AMETIKÄIK

Pangandus

AS LHV Pank (Eesti, Läti, Leedu)
05.2008 – praegu juhatuse esimees

Varahaldus

AS LHV Varahaldus (Eesti)
04.2007 – praegu nõukogu liige
05.2005–04.2007 esindatud nõukogus vandeadvokaadi poolt

Seesam Varahalduse AS (Eesti)
10.2003–05.2005 nõukogu esimees
12.2001–10.2003 nõukogu liige

Kindlustus

Seesam Life Insurance SE (Eesti, Läti, Leedu)

10.2003–04.2008 juhatuse esimees, peadirektor

04.2000–10.2003 juhatuse liige, arendusjuht

08.1997–03.2000 toote- ja riskijuht
03.1996–07.1997 projektijuht

AB Seesam Lietuva gyvybes draudimas (Leedu)

01.2007–10.2007 peadirektor
FinLife Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna (Poola)

05.2005–01.2006 reorganiseerimise töörühma liige

RAS Eesti Kindlustus Tallinna Idarajooni Esindus (Eesti)

02.1995–03.1996 raamatupidaja

on väga oluline, et inimene suudaks eristada konfidentsiaalset ja mittekonfidentsiaalset informatsiooni. Paratamatult puutuvad panga töötajad kokku konfidentsiaalse infoga, mis tuleb jätta enda teada ning mida ei tohi isiklikes huvides ära kasutada. Mulluseid

pangatöötajate konfidentsiaalse info isiklikes huvides kasutamise näiteid saab väga hästi *case-study* vormis rakendada õppeprotsessis. Tulevastele spetsialistidele on vaja selgitada, mis on eetilne ja mis ebaeetiline tegu. Peab arvestama, et ebaeetilisele käitumisele järgneb kohene töölepingu lõpetamine, millega tõmmatakse kriips peale ka karjäärile.

Kuidas sündis idee panna õlg alla kõrgete eetiliste standarditega investeerimisspetsialistide koolitamisele?

Põhjusi on tegelikult mitu. Esiteks on LHV Pank aastaid korraldanud investeerimisalaseid seminare. Nendel seminaridel käib sadu inimesi ja sellest tekkiski mõte hakata pakkuma sügavamat investeerimisalast haridust mõne kõrgkooli kaudu. EBS on selleks just sobiv ülikool. Teiseks, kui me

Kommentaar

Kui rääkida kaugetest tudengiaastatest EBSis, siis meenub, et esimesel kursusel alustas ca 120 üliõpilast. Neist vaid pooled lõpetasid õigel ajal ehk nelja aastaga. Erki oli üks nendest. Tuleb tunnistada, et juba siis paistis Erki silma heade isikuomadustega nagu süsteemne lähenemine õppetööle, aktiivne osalemine sotsiaalses elus ja positiivne ellusuhtumine. Usun, et tasakaalus väärtushinnangud ongi see rikkus, mis on taganud Erki edu ning seda nii karjääri kui ka eraelu silmas pidades. Erki on kindlasti üks neist vähestest, kellega ma ilma pikemalt mõtlemata julgen lahingusse minna.

Paavo Pilt

Brilliant Marketing Communications OÜ
juhatuse esimees

EBSi BBA ja EMBA vilistlane

praegu tööturul ringi vaatame, näeme heade investeerimisspetsialistide nappust. Enamik on omal käel õppinud, sest kõrgkoolid mainitud eriala ei õpeta. Eestis on väga vähe inimesi, kes on edukalt sooritanud CFA eksameid.

Soovime anda inimestele vastava eriala õppimise võimaluse Eestis ning eriala edukamaid lõpetanuid ootavad tööpakkumised LHV Pangas. Viimasel ajal on palju räägitud sellest, kuidas Tallinnast teha põhjamaade finantskeskust. Selle eeldus on aga piisav hallatavate varade maht ja kompetentsete investeerimisalaste teadmistega inimesed. LHV Pank lähenes nendele aruteludele pigem praktiliselt ning otsustas vajalike spetsialistide koolitamiseks öla alla panna. Õppetöö toimub inglise keeles, seega saavad programmis osaleda ka tudengid väljastpoolt Eestit.

Eestist ei kujune päris kindlasti Euroopa teine Šveits, ent oma turunišš on meil olemas. Finantskeskus ei tähenda ainult seda, et siin peaks olema teatud fondide juhid, kes raha suures mahus investeerivad. On ka teine valdkond, milleks on investeringute hoidmine ja nende üle arvestuse pidamine. Suure mahuga fondil on fondijuht, kes investeerimisotsuseid langetab ja fondi erinevaid aktsiaid ning võlakirju valib. Fondide administreerimise teise osa moodustavad *back-office* ja *custody*, kes kogu väärtipaberihaldust korras hoiavad. *Back-office* ostab ja müüb väärtipabereid, peab nende üle arvestust, arvestab iga päev fondiosakute puhasväärtusi. See on suur maailm, millest investeringute juhid eriti midagi ei tea, ning on seetõttu omaette spetsialiteet. Just *back-office*'i ja *custody* valdkond on see, mille

kõrgekvaliteedilisi teenuseid võiks Eesti pakkuda kodu- ja välismaistele klientidele. Ühelt poolt eeldab see inimeste oskusteavet, teiselt poolt aga väga häid IT-lahendusi.

Kas ja millised peavad olema eeldused, et investeringute õppesuunale spetsialiseeruda?

Eeldusena toon välja suure huvi investeringute valdkonna vastu. Investeerimisotsuse tegemisel on olulised kaks poolt. Esiteks: tugevus reaalinetes, sest investeerimisotsuse tegemisel tuleb suuta aru saada numbritest, mis ettevõtte finantsaruannetes on kirjutatud, samuti suuta neid pädevalt analüüsida. Spetsialiseerumissuund õpetab, mis on investeerimisotsuste tegemisel valikute kriteeriumid. Teiselt poolt etendab oma osa investeerimises ka n-ö pehmem pool: et võimalikult head otsust teha, peab tajuma ja aru saama ka ümbritsevast keskkonnast, kus antud ettevõtte tegutseb. Näiteks, kuidas suuta hinnata ja otsustada, kumb on pikas perspektiivis parem, kas Apple'i või Nokia aktsia. Seetõttu on oluline omandada korralikult esimesel kursusel õpetatavad kohustuslikud silmaringi laiendavad ja üldist ettevõtete toimimist ning ärikeskkonda puudutavad üldained.

Kuidas te üldiselt eestlaste rahandus- ja investeerimisteadmisi hindate?

Inimesed on erinevad ning mul puuduvad andmed, et võrrelda eestlasi teiste rahvustega. On neid, kes panga uksest sisenedes täpselt teavad, mida nad tahavad. On ka neid, kellel on vaba raha ning kes soovivad nõu, kuhu see paigutada. Ja on ka neid, keda rahandus

LHV Pank paneb Eesti hariduse parendamisele öla alla ja aitab EBSil investeringute juhtimise õppesuunda avada.

sügavamalt ei huvita ning kes usaldavad raha paigutamise täies mahus selleks õppinud spetsialisti hoolde.

Milline on teie meelest hea ettevõtte juht?

Hea juht suudab ettevõtet juhtida nii, et selle töötajatel, omanikel ja klientidel on suu naerul. Kõigil mainitud osapooltel on omad huvid, mille vahel tasakaalu leidmine ongi ettevõtte juhi ülesanne.

Mis on teie jaoks kõige olulisem hea ja efektiivselt töötava meeskonna komplekteerimisel?

Kõige olulisem on inimeste valik. LHV Panga värbamisprotsess on täiesti tavaline: loeme CVsid ja korraldame töövestlusi, teeme taustauuringut ning kandidaadid lahendavad erinevaid ülesandeid. Aga kui mul on võimalik kandidaadiga tavamiljööös suhelda, näiteks koos autoga sõita, annab situatsiooni analüüs kandideerija kohta formaalsetest protseduuridest palju täpsemalt infot. Toimiva meeskonna komplekteerimisel tuleb lisaks erialaoskustele tähelepanu pöörata isiksuseomadustele, empaatiavõimele ja meeskonnatöö tehnikate valdamisele. Samuti on eelduseks aktiivsus ja huvi näidata üles initsiatiivi, mitte piirduda üksnes ametikirjelduses sätestatuga.

LHV Panga töötajad on öelnud, et nad on kõrgelt motiveeritud. Milline on LHV Panga ergutussüsteem?

LHV Panga motiveerimissüsteemi üheks osaks on töötajatele antud võimalus olla ka ettevõtte aktsionärid. Seega näevad töötajad igapäevatööd tehes seost enda panuse ning investingu kasvatamise vahel. LHV grupi aktsiatest kuulub praegu 2% töötajatele.

Teil on kaks last. Palju teil nende jaoks panga ülesehitamise kõrvalt aega jääb?

Kogu mu vaba aeg jääb neile, st kõik õhtud ja nädalavahetused.

Millega vabal ajal tegelete?

Ega pere kõrvalt vaba aega eriti üle ei jää. Mängin vahel tennist ja golfi. Kuna töö on mulle nauding ja eneseteostus, siis tööstress on minu jaoks tundmatu mõiste ning eraldi tegelema sellega ka ei pea.

Eesti elab läbi iseseisvusaja

Ülioluline on südikus, alustatud asjad tuleb suuta lõpuni viia!

suurimat kriisi. Mis on teie meelest kriisiga kohanemise ja sellest eduka väljumise eelduseks?

Inimesed peaksid olema aktiivsemad. Häid töötajaid on igal ajal vaja. Kui inimene suudab end tööjõuturul pakkuda ja on valmis pingutama, siis ta kindlasti töö leiab. Kui suudame hetkel suurimast valupunktist, milleks on tööpuudus, üle saada, siis algab ka majandustõus. Kahjuks areneb majandus tsükliliselt ning tuleb suuta hetkeolukord üle elada. Inimesed vajavad aega kohanemiseks. Pärast talve saabub ikka kevad – see tuleb ära oodata.

Millised on teie soovitud EBSi tudengitele, et elus hästi hakkama saada?

Tuleb käia loengutes, iseseisvalt materjale lugeda ning võtta õppimist tõsiselt. Kui

on võimalik, siis alates teisest kursusest tööle minna. See ei pea olema täisajaga koht, peaasi, et oleks võimalik saada lisaks teooriale esmane ettekujutus ettevõtte praktilisest toimimisest. Soovitan võimaluse korral tööle minna mõnda suuremasse ja heal juhul rahvusvahelisse ettevõttesse ning tutvuda sealse töökultuuriga. Nii saab kõige parema pildi sellest, mis on kõige olulisem tulevikus ka oma äri tegemisel. Praktikal käies on võimalik silma jääda ja end tõestada ning kooli lõpetamise järel võib tööandja konkreetse tööpakkumise teha. Teooria ja praktika ühildamine on tööjõuturile sisenemiseks hädavajalik. Oluline on ka nominaalajaga õppimine. Ülioluline on südikus alustatud asju õigel ajal lõpuni viia, sest esialgsel entusiasmil ei tohi lasta raugeda. Tuleb suuta ületada kõik takistused ning täita püstitatud eesmärgid tähtaegselt.

Erasmuslasena Norras

Mall Abel

mall.abel@ebs.ee

EBSis on üliõpilaste seas alati olnud populaarne minna Erasmuse vahetusüliõpilasena mõnda Euroopa riiki kuni aastaks õppima. Vahepeal on võimalus minna sinna lausa koos sõbraga. Täpselt nii talitasid Andreas ja Kristi, kes otsustasid minna sellel semestril Norrassa. Urime, kuidas neil seal läheb ja mis neil plaanis on.

Millal hakkasite mõtlema välismaal õppimise peale ja kas Norra oli kohe esimene valik?

Andreas: See oli meil vägagi spontaanne otsus. Jalutasime Stockholmis koos ebsikatega. Tegemist oli päevaga pärast pikka ööd laevas. Igatahes kuulasime kahe ebsika muljetamist Viinist ja seda, kui väga nad ootavad oma vahetusaastat Austrias.

Kristi: Võib öelda, et nad olid meie „muusad“!

Andreas: Just! Ja siis järsku Kristi ütles: „Kuule Andreas, lähme äkki Oslosse vahetusüliõpilaseks?“ Selle peale tuli minult kiire vastus: „Okei.“

Kristi: Meie reisiseltskonnale tundus see paraja naljana, kuid meie olime vaimustuses! Ja tõesti, nii lihtne see oligi.

Andreas: Norra oli meil tõesti esimene valik. Tegemist on väga huvitava riigiga ning viimaste reitingute kohaselt peaks olema siin päris mõnus elada.

Millises ülikoolis olete ennast sisse seadnud?

Andreas: Õpime BI Norwegian School of Managementis. Esmamuljed on igati toredad. Kool on väga suur ning rahvusvaheline. Kursusekaaslased on meil 38 eri riigist ning meil on väga lõbus! Nalja on saanud Aasia tudengitega, kes ei saanud alguses aru, kes me oleme või kust me tuleme. Nad arvasid, et Eesti näol on tegemist linnaga, ning kui nad kuulsid, et Eesti on päris iseseisev riik, siis oli

vastuseks: „Really?“

Kuidas teid seal vastu võeti?

Kristi: Vastuvõtt oli väga soe ja tore. Kuna vahetusüliõpilasi on siin väga palju, siis meid jaotati gruppidesse ning igal grupil on oma tugiisik ehk *buddy*.

Kuidas leidsite endale elukoha ja kas olete sellega rahul?

Andreas: Elukoha leidmisega meil probleeme ei olnud, kuna Kristi ema elab Norras Fredrikstadis.

Kristi: Peame küll iga päev rongiga kooli minema, kuid see ohverdus on seda väärt!

Kui palju on sealse ülikoolis eestlasi?

Andreas: Neli. Alguses arvasime, et on kolm (kõik EBSist), kuid ühel päeval tuli üks tuttav itaallane meie juurde (kes on olnud erasmuslane ka EBSis – maailm on väike!) ning ütles, et näe, ma leidsin veel ihe

Erakogu

Kristi ja Andreas Edward Munchi muuseumit avastamas.

eestlase. See oli väga tore üllatus. Tegemist on magistrandiga, kes pole Eestis käinud kuus aastat, vaid on elanud ja töötanud Kasahstanis. Muide, pärast magistriprogrammi soovib ta tulla EBSi õppejõuks.

Kas esimeste nädalatega on jäetud palju koduseid ülesandeid?

Kristi: Huvitav on see, et siin moodustab lõpuhindest eksam 100% ning kõik eksamid on semestri lõpus. Ütleme nii, et paljud, kes seda kuulsid, broneerisid endale kohe lennud Ryanairiga kuhugi Euroopasse.

Andreas: Me siiski väga ei hõiskaks, kuna kohalikud norrakad rääkisid, et lõpus läheb asi ikka väga kibedaks. Näiteks ühes aines peab vastama kahele küsimusele 20-leheküljelise analüüsiga, mille jaoks aega on kolm tundi. See peaks huvitav olema.

Mis on suurim erinevus Eesti ja Norra koolide vahel?

Andreas: Suurim erinevus on koolimaja ise. Hoone on väga tänapäevane ja tohutult suur. Ülikoolis õpib umbes 18 000 tudengit

Iga päev on koolis vähemalt kolm firmat: kes üritab midagi müüa, kes otsib endale potentsiaalseid töötajaid jne.

ning ainult 15% hoone koguvõimsusest on kasutatud, mistõttu toimub siin ka tudengite arvu tubli suurenemine.

Kristi: EBSi eelisena võib kindlasti välja tuua paindlikkuse ja personaalsuse, millest on kindlasti ka väga palju juttu olnud. BIs meeldib meile see, kuidas terve see maja elab ning toimib. Iga päev on majas vähemalt kolm firmat, kes üritab midagi müüa, kes otsib endale potentsiaalseid töötajaid jne.

Kas oskate ka norra keelt?

Andreas: Norra keelt olen katsunud õppida siin vahelduva eduga, kuid ega see ikka väga kergelt ei taha tulla.

Kristi: Minul on pisike põhi eelnevalt all. Saan natuke aru ja oskan väga vähe ka rääkida. Kuid samuti nagu Andreasel, toimub ka mul õppimine vahelduva eduga!

Millal ja kas üldse on plaanis Eestisse tagasi tulla?

Andreas: Ausalt öeldes olen ma väga kehv planeerija. Olen alati uskunud seda, et elul on sinuga mingid omad kindlad plaanid ning sa võid planeerida palju tahes, aga lõpuks lähevad asjad ikka oma rada. Seega eks näis, millal jälle EBSi peal näeb.

Kristi: Aga tagasi tuleme me kindlasti.

Milllega kavatsete tegeleda pärast kooli lõpetamist?

Kristi: Raske küsimus. Mina tahaksin veel maailma näha ja reisida.

Andreas: Kas keskendun vaid hetkel käimasolevale firmale või katsun kuhugi välismaale tööle minna.

Kas Norras on praeguses majandusolukorras elu parem ja lõbusam kui Eestis?

Andreas: Norrakad on väga positiivsed küll, ei ole midagi öelda. Inimesed naeratavad sulle ning küsivad su käest, kus sa pärit oled jne. Teadupärast ei ole Norra kasutanud enda nafta müügist tulenevat raha, vaid on kõik investeerinud eri finantsinstrumentidesse. Tulenevalt sellest on riigil maailma suurimad rahalised reservid elaniku kohta. Huvitaval kombel on riigis isegi praegusel ajal tööpuudus väga väike.

Teadaolevalt on Norras elamine väga kallis. Kuidas tulete toime ja kas teil on plaanis ka tööd otsida?

Kristi: Elamine on tõesti siin kallis. Toime tuleme aga normaalselt. Suur eelis on see, et elame „kodus”. Ja tööd tahaks kindlasti leida. See oleks ideaalne. Kuid enne peab keele selgeks saama.

Milllega vabal ajal tegelete?

Kristi: Oleme koos sõpradega, käime väljas, kinos, avastame Norrat jne. Igav meil kindlasti ei ole!

Andreas: Reisida me veel korralikult jõudnud ei ole. Kuid meil on plaanis minna fjorde ja seda imeilusat Norra loodust avastama ning loomulikult mägedesse suusatama. Varsti lähmegi Trysilisse.

Kristi: Ning aprillis lähme ka Viini oma „muusadele” külla!

Kas on ka juba tekkinud midagi, mis teile absoluutselt ei meeldi või lihtsalt väga häirib Norra või oma

Kristi Pals

Vanus: 22

Eriala EBSis: rahvusvaheline ärijuhtimine, 3. kursus (juhtimine ja turundus)

Tähtkuju: Ambur

Vaba aja sisustamine: kino

Sport: mäesuusatamine

Lemmikõppejõud: Tiina Tšatšua, Ester

Eomois, Lauri Luiker

Hariduskäik: Pirita

Majandusgümnaasium (1995–2007), Estonian Business School (alates 2007)

Andreas Tiik

Vanus: 21

Eriala EBSis: rahvusvaheline ärijuhtimine, 3. kursus (majandusarvestus ja rahandus)

Tähtkuju: Lövi

Vaba aja sisustamine: lugemine

Sport: suusatamine

Lemmikõppejõud: Lauri Luiker

Hariduskäik: Harkujärve põhikool

(1995–1997), Väike-Õismäe

Gümnaasium (1997–2007), Estonian Business School (alates 2007)

kooli juures?

Kristi: Hmm... Võib-olla hinnad.

Andreas: Ma ei ütle, et see häirib mind, aga Norra kutid kogu aeg sätivad ennast meestetualetis – mõnikord on mul tunne, et ega ma pole uksi segamini ajanud. Selline tunne, et uksest väljudes astud *catwalk*'ile.

Mida plaanite kindlasti oma Norras oleku ajal ära teha?

Kristi: Mäesuusatamine korralikult selgeks saada!

Andreas: Tahaks Norra printsessi näha.

Mida võiksite soovitada kõigile, kes ikka veel kahtlevad Erasmuse programmiga välismaale õppima minekus?

Andreas ja Kristi: Me ei tunne kedagi, kes tunneks kedagi, kes ei oleks olnud rahul Erasmuse ajaga.

Kui kellelgi tekkis tõsisem huvi Andree ja Kristi tegemiste kohta, siis on teil võimalik lugeda nende blogi aadressil <http://meienorra.blogspot.com>.

EBSi üliõpilasesinduse esinduskogu

Luise Savik
luise.savik@ebs.ee

Iga aasta märtsis valitakse üliõpilasesinduse esinduskogu, kuhu saavad kandideerida kõik üliõpilased. Anname ülevaate esinduskogu tegemistest ning intervjuuerime selle nelja liiget.

Üliõpilasesinduse tegevust juhib esinduskogu. EBSi üliõpilaste esindusorgani moodustavad erialade esindajad. Erialade esindajad valitakse tudengite seast oma eriala esindama. Esinduskogu valimised toimuvad märtsikuus. Igal erialal on üks esindaja 70 tudengi kohta. Kui tudengeid on vähem kui 70, siis on üks esindaja eriala kohta.

Esinduskogu valib EBSi üliõpilasesinduse juhtkonna. Ühtlasi on esinduskogu ülesanne panna paika üliõpilasesinduse strateegia – arengusuunad ja tegevuskavad – ning kinnitada kõiki üliõpilasesinduse alusdokumente. Kindlasti kuulub esinduskogu ülesannete hulka ka tähtsate probleemide ja ideede üle seisukohtade kujundamine ja muude küsimuste

Esinduskogus olles saad osa võtta otsustusprotsessidest EBSis ja esimesena teada EBSis toimuvast ning olla ühenduslüli tudengite ja üliõpilasesinduse vahel. Saad luua rahvusvahelise kontaktivõrgustiku ning osa võtta lõbusatest koolitustest ja muudest ühisüritustest.

otsustamine, mis ei ole seaduse või põhikirjaga antud kellegi teise pädevusse. Samuti määrab esinduskogu teiste ühenduste liikmeks ja nendest väljaastumise. Väga oluline on ka suhtlus kursusevanematega. Kursusevanemate kaudu jõuab info kaastudengitelt kiiresti esindajateni.

Esinduskogus olles saad osa võtta otsustusprotsessidest EBSis ja esimesena teada EBSis toimuvast ning olla ühenduslüli tudengite ja üliõpilasesinduse vahel. Saad luua rahvusvahelise kontaktivõrgustiku ning osa võtta lõbusatest koolitustest ja muudest ühisüritustest.

Intervjuerisime ettevõtluse ja ärijuhtimise ning avaliku halduse bakalaureuseõppe eriala esindajat Oliver Kulbast, rahvusvahelise ärijuhtimise ja IT-juhtimise bakalaureuseõppe eriala esindajat Triin Säge ning rahvusvahelise ärijuhtimise magistriõppe eriala esindajaid Marko Sauet ning Kristjan Tamme.

Millist kasu te iseendis erialaesindajatena EBSile näete?

Oliver: Eelkõige näen ma endas inimest, kes saab oma kursuse probleemid ja mured kuuldavaks teha, nii et nende lahendamiseks ka midagi ette võetakse.

Triin: Kasu EBSile seisneb eelkõige selles, et meie oleme suures osas need infokanalid, mida mööda EBS saab infot üliõpilaste arvamuste ning seisukohtade kohta. Seega võib öelda, et osaliselt läbi meie areneb EBS paremaks ülikooliks.

Marko: Mida rohkem eri erialade ja õppevormide esindajaid on esinduskogus, seda ülevaatlikum on pilt tudengite seisukohtadest, rõõmudest ja muredest. Me oleme üks oluline kanal, mille kaudu EBS saab teada, mida tudeng vajab. Õhtuses magistriõppes käivatel tudengitel on hoopis teistsugused mured kui näiteks päevastel bakalaureustel.

Kristjan: Inimene näeb enda kasu oma töö kaudu. Minu panuseks esinduskogus on eelkõige magistrantide huvide esindamine koos teiste magistrantidest kolleegidega. Usun, et magistrandid võivad meie tööga rahul olla.

Kristjan Tamm.

Marko Saue.

Oliver Kulbas.

Triin Säge.

Kas esinduskogust on ka reaalse kasu?

Oliver: Kui reaalselt kasu esinduskogu tegevusest ei tõuseks, siis me ei käiks iga kuu koos... Kõige olulisemad otsused, mida üliõpilasesindus läbi viib, käivad läbi ka esinduskogu koosolekutelt.

Triin: Reaalne kasu tekib siis, kui esinduskogus arutlusele olev probleem leiab lahenduse ning parandab seeläbi õppekvaliteeti.

Marko: Esinduskogus esile kerkinud probleeme reaalselt lahendatakse ja esinduskogus genereeritud ideid teostatakse ja seda kõike seda eelkõige üliõpilase huve silmas pidades.

Kristjan: Kas elul on mõte? Meie kool on suur organisatsioon ja sellel on mitmed tasandid. Gümnaasium, bakalaureuseõpe, magistriõpe, doktoriõpe, lisaks eraldi nii päeva- kui ka õhtuõppevormid. Esinduskogu näol on tegu just nimelt nende kõikide tasandite esindajatega õppurite seast. Esindajaid on tarvis organisatsiooni tegevuse õigel rajal hoidmiseks.

Mis on kõige huvitavam esinduskogu juures?

Oliver: Minu arust on kõige huvitavam see, et kokku saavad eri erialade ja õppevormide inimesed ja nad tahavad muuta EBSi tudengite elu paremaks. Inimesed on väga erinevad, aga eesmärk on ühine, see on hea tunne.

Triin: Protsess.

Marko: Inimesed. Eri vanused, eri erialade esindajad. Huvitav on näiteks vaadata, kuidas keegi mõtleb ja mida oluliseks peab.

Oliver Kulbas:
Minu arust on kõige huvitavam see, et kokku saavad eri erialade ja õppevormide inimesed ja nad tahavad muuta EBSi tudengite elu paremaks. Inimesed on väga erinevad, aga eesmärk on ühine, see on hea tunne.

Kristjan: Inimesed ja nende koostöö.

Kas näete ka oma töö tulemusi?

Oliver: Jah, näeme. Kui teeme näiteks mõnes küsimuses hääletuse ja üliõpilasesindus selle idee ellu viib, siis on tulemused näha/kuulda.

Triin: Nagu eespool mainitud, siis tulemusi ei näe me paraku veel mitte iga päev, kuid oleme suutnud mõned probleemsed kohad lahendada ning vähemalt on vastav EBSi ringkond nüüdseks teadlik ka mõnedest uutest probleemidest.

Marko: Üks konkreetne näide: Tudengileht läheb järjest paremaks. Viimases on väga palju põnevat lugeda ja selgelt on näha, et meie ettepanekuid on arvesse võetud.

Kristjan: Näeme. Esinduskogu töötab koos esindusega ja seda ongi mõnus jälgida, kuidas koos arutatud võimalused ja otsused lõpuks üliõpilasesinduse tubli töö kaudu kooli igapäevaellu jõuavad.

Kui palju pööratakse tudengite poolt esinduskogu poole?

Oliver: Peab tõdema, et liiga vähe. Siiani on tudengeid, kes ei ole esinduskogust mitte midagi kuulnud.

Triin: Paraku mitte väga palju. Usun, et suur osa üliõpilastest ei pruugi teadagi, kes on nende esindajad esinduskogus, ning seetõttu ei pöördata meie poole ka väga tihti. Küll aga panevad esinduskogu liikmed ise mõtteid kõrva taha ning toovad need siis koosolekutelt jutuks.

Marko: Hetkel vähe, sest meie kursusel on aktiivne loengute periood läbi ja enam tihti kokku ei saa. Kuid ega varemgi selliseid otsepöördumisi eriti olnud, peamiselt jõudsid üliõpilaste probleemid ja mõtted esinduskogusse kursakaaslaste omavahelise vestluse käigus üles kerkinud teemade kaudu.

Kristjan: Tõtt-öelda kaunis vähe. Tegelikult ongi tudengite jaoks igal hetkel olemas üliõpilasesindus ja loomulikult esinduse juhatus, kelle poole on vast ka palju lihtsam pöörduda, kuna nemad on iga päev koolis. Esinduskogu liikmed valitakse õppurite poolt, ilmselt ongi aktiivsemad esinduskogu poole pöördunud needsamad tudengid, kes ka isiklikul tasandil oma esindajaid tunnevad.

Kui tihti toimuvad kokkusaamised ja üritused?

Oliver: Koosolekud on ikka toimunud umbes kord kuus. Aeg-ajalt on ka motivatsiooni- ja muid toredaid üritusi.

Triin: Kokkusaamised toimusid vahelduva eduga kord kuus ning loomulikult oli suve algul ka väljasõit Hiiumaale.

Marko: Esinduskogu saab kokku orienteeruvalt kord kuus. Ühisüritusi on

Marko Saue:
Üks konkreetne näide: Tudengileht läheb järjest paremaks. Viimases on väga palju põnevat lugeda ja selgelt on näha, et meie ettepanekuid on arvesse võetud.

mitmeid, ametlikke ja vähem ametlikke.

Kristjan: Olenevalt hooajast on kokkusaamised erineva tihedusega. Kevadel ja sügisel, oktoobris-novembris on kõige kiiremad ajad. Suvel ja talvel saame kokku vähem. Korra ühe-kahe kuu jooksul on täiesti piisav, et arutada esinduse juhatusega jooksuvald küsimusi ning tulevikuplaane. Loomulikult käib vahel tööga käikides ka mõni tore väljasõit, mis tavaliselt toimub suve alguses. Kuna esinduskogu liikmed on ka muul ajal aktiivsed, siis kohtutakse muudelgi üritustel, kui tihti arutatakse kooliga seotud küsimusi.

Estonian Business School

ÜLIÕPILASESINDUSE ESINDUSKOGU VALIMISED

Terve märtsikuu toimuvad EBS Üliõpilasesinduse esinduskogu valimised!

TULE KANDIDEERI!
PANE ENNAST MAKSMA!
Kandideerida saab 1. märtsist – 11. märtsini

TULE VALIMA!
SINU HÄÄL OTSUSTAB!
Kandidaatide valimine toimub 15. märtsist – 28. märtsini

Täpsem info on üleval ebsikas.ee ja flaiertitel.
Tulge julgelt infot küsima ka esinduse ruumist 208!

Mexican students having fun in Estonia

Mall Abel
mall.abel@ebs.ee

This semester we can see lots of new faces in the school as always. Among the exchange students there are also four Mexicans that is quite unusual for us. I got a chance to talk with one of them named Jorge to ask him what his motives were for coming to EBS and how he likes it here so far.

Why did you decide to take part in the student exchange?

First I wanted to get the experience of living in a foreign country. Also I believe that it is very important to have some international experience to help you in the development of your personality and of course in your professional work.

Why did you choose to come to Estonia?

I didn't want to live in the same kind of place like Mexico. So I was looking for different countries and I found Estonia. Before starting my Estonian investigation I knew only its location. Then I started to explore more about it and I liked the fact that here are some medieval castles and also I liked the weather. That was all I needed.

What were your expectations before coming to Estonia?

Adventure, I only wanted to learn new things. I didn't think about special expectations. Let's

just see what life has prepared for me.

What was the first impression about Estonia and EBS?

I was very scared when the pilot told us before landing that the temperature was minus 19 degrees. But about EBS, at first I thought that the school was very small. For example in my high school we had 50 students per group and there were 15 groups for each course. But now I have completely got used to that.

Is it the first time you live and study abroad?

Yes, in Mexico only few schools offer this kind of program.

What places are you planning to visit in Estonia?

First I want to get to know more about Tallinn. Then maybe in summer I will visit Pärnu. Also I will go to Russia because one friend who lives in China might go there as well.

How is Mexico dealing with the global crisis? Or is the economy there in better situation than in Europe?

Many specialists think that the most affected country by the crisis is Mexico. Our first customer is the US, so if the States gets flu we get pneumonia. The good news is that the global crisis seems to be ending, isn't it?

What are the greatest differences between Mexican and Estonian

universities?

There are lots of differences, these are only some examples. The time table, in Mexico you have the same for the whole semester. In Mexico the school doesn't give you the books, there are only some in the library and in some cases you have to buy them by yourself. In Mexico we have 4 exam periods each semester, 3 partial exams and the final exam. My university has lots of sports facilities and sport is very important in the school environment.

Are the Estonian youngsters very different from Mexicans?

Of course, Mexican and Estonian behavior, culture and traditions are very different. For example for Mexican people it is very uncomfortable to be in a very quiet meeting - for us it means that something is going bad. Here it seems to be normal. Another example is greeting someone: Mexican men make a handshake and then if they are friends they hug each other; men also give a kiss in the cheek to the women as a greeting. Young people are always very happy and laughing all the time. We are always making jokes. Here in Estonia those things are a bit different.

What are your plans for the future? How long we can have you in our school?

I'm going to be here at least one semester. Then I have to go back to finish the school in Mexico. After that I want to create my own business that might be related something with the car trade.

What is the most surprising thing that you have discovered/noticed about Estonia or Estonians?

Estonians are not as cold people as most of the foreigners think. They are just a bit shy at the beginning. Estonians have been very nice to me since I arrived.

Is there something else you would like to say to our students?

I would like to invite you to Mexico, not only the touristic zones, but also to see the real Mexico. I can promise that you will be very surprised because you are going to find there everything you have been looking for.

Jorge with his team.

Investeering rohelisse energiasse – kas atraktiivne valik?

Piret Merimaa

Piret.Merimaa@ebs.ee

Säästlikkus ja efektiivsus on pikaajaliselt edukalt toimivate ettevõtete jätkusuutlikkuse peamisteks iseloomustavateks faktoriteks. Aga kas ainult? Kuna paremal järjel olevas ühiskonnas on ettevõtetel kergem kasulikult toimida, pöörab aina kasvav arv ettevõtteid sotsiaalse vastutuse arendamisele tähelepanu. Ei ole õiglane ühiskonnale kasulike, ent ettevõtetele suuremaid tootmiskulusid tähendavate ettevõtmiste täielikku firmapoolset finantseerimist nõuda. Just seetõttu jääb osa kulusid kõrgemate hindade tasumise näol ka tarbijate kanda. Väärtpaberiturgude suur volatiilsus on riike, institutsionaalseid ja erainvestoreid ergutanud uusi investeerimisvõimalusi otsima. Käesoleva temaatilise mõtetekogumi eesmärk on uurida, kas taastuvenergiasse on atraktiivne investeerida. Lõppotsus investeeringu tasuvuse suhtes jääb loomulikult iga investori enda kanda.

Enne teema eri aspektide juurde asumist teeme selgeks, mida me täpselt uurime, st mida energia tähendab. Eesti Entsüklopeedia defineerib mõistet kui kõigi füüsiliste objektide (osakeste, kehade, väljade) liikumise üldist mõõtu. Kitsamas mõttes on tegemist suurusega, millega saab mõõta objekti võimet teha tööd. Energia ja töö on ühe ja sama nähtuse kaks eri tahku, sest töö tulemusena muutub üks energialiik mõneks teiseks energialiigiks.

Teadlased on kindlaks teinud, et mis tahes suletud süsteemis toimub kõigi protsesside tulemusel ühe energialiigi muutumine teiseks selliselt, et süsteemi koguenergia jääb muutumatuks (energia jäävuse seadus). See tähendab, et energia võib vaid muuta oma liiki või kanduda süsteemi ühelt objektilt teisele, kuid energia hulk ühe suletud süsteemi piires ei muutu: ta ei kao ega teki juurde. Kui räägitakse energia tootmisest, ei ole tegelikult tegemist energia loomise või tekitamisega,

vaid ühe energialiigi teiseks muutmiselega.

Energiaallikad on taastuvad ja mittetaastuvad. Esimesteks peetakse selliseid energiaallikaid, mis uuenevad pidevalt peamiselt päikese kiirguseenergia arvel. Roheliseks Energiaks nimetataksegi taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiat: hüdro-, päikesekiirgus-, tuule-, ookeanide soojusenergiat ja geotermalenergiat. Mittetaastuvateks energiaallikateks loetakse aga selliseid, mille taastumine kestab inimese elueaga võrreldes tunduvalt kauem või mille taastumine on tunduvalt aeglasem kui kasutamine.

Energiat vajab eksistentsiks ning arenguks iga organism ning inimtegevuse iga ala on seotud energiakuluga. Tööstuses, teeninduses, põllumajanduses on lõpptulemuse või eesmärgi saavutamiseks vaja teha mehaanilist tööd, muuta või säilitada temperatuurirežiimi, teostada keemilist protsessi, valgustada midagi, võimendada signaale jne. Kõige

selleks on vaja suurel hulgal energiat. Energia liikidest tänapäeva arenenud maailmas on kõige levinum ja kõige mugavamalt kasutatav elektrienergia.

Elektrienergiat „toodetakse“ energiamuunduste liigi alusel vastavalt soojus-, hüdro- ja tuuleelektrijaamades. Eesti elektrienergiat toodetakse 95% orgaanilisel (fossiilsel) kütusel ja seda põlevkivil töötavates Narva elektrijaamades. Soojuselektrijaamad paiskavad maa atmosfääri fossiilsete kütuste põletamise tulemusena tohutul hulgal heitmetena süsihappegaasi, mis tekitab atmosfääris kasvuhooneefekti ja mõjutab ühe koolkonna arvates kogu maakera kliimat soojenemise suunas. Mullu detsembris Kopenhaagenis toimunud kliimakonverentsil püüdsid saja üheksakümne kahe riigi esindajad kasvuhoonegaaside vähendamiseks võimalusi leida. Soojuselektrijaamade olulise grupi moodustavad ka tuumaelektrijaamad. Meie riik kaalub elektrituru avanemisest ja sellest tulenevast võimalikust hüppelisest hinna-

Fotod: google.com

tõusust tulenevalt Eesti enda aatomielektrijaama ehitamist. Jah, tuumaenergia on odavam, ent probleemiks on võimalike avariide korral suur keskkonna saastamise oht (meenutagem Tšernobõli juhtumit).

Investeeringute suurendamine keskkonda säästvasse tootmisse on leidnud kogu maailmas laialdast kõlapinda ja toetust. Näiteks allkirjastasid selle aasta jaanuari lõpus Renault, EDF, GBH (Groupe Bernard Hayot), Total Réunion, GE Money ja GERRI agentuur ühiste kavatsuste protokoll viiekümne eksperimentaalse elektrisõiduki ning peamiselt päikeseenergial töötavate akude laadimisjaamade katsetamiseks Prantsusmaale kuuluval Reunioni saarel India ookeanis. Renault on keskkonnasäästliku tootmise poolest ka varem silma paistnud: mullu Euroopa Investeeringuspanga autotööstusele väljastatud kolme miljardi euro ulatuses välislaenudest sai Renault nelisada miljonit eurot, millega soosib autotootja plaane toota taskukohase hinnaga keskkonnasõbralikke sõiduvahendeid. Viimase saavutamiseks pühendub Renault nii elektrisõidukite arendamisele kui ka uute tehnoloogiate ühildamisele bensiini- ja diiselmootoritega, vähendamaks oluliselt sõidukite süsihappegaasi heitmekogust. Püüdeid suurendada investeeringuid keskkonnasäästlikematesse energiaallikatesse leiab lähemalt. Näiteks avas samuti jaanuaris Leedu ettevõtte Precizika-MET SC riigi esimese päikesepaneelide tootmisliini. Lisaks plaanib lähiajal sektoris tootmist alustada veel kuus ettevõtet. Ühtekokku investeerib

Leedu EL fondide toel aastatel 2010–2012 kuni 200 miljonit litti, s.o ca 906,33 miljonit krooni päikesepaneelide ja -moodulite tootmisvahenditesse. Prognooside kohaselt loob Leedu päikeseenergia sektor aastateks 2016–2018 viissada uut töökohta.

Suuri summasid nõudvate europrojektide kõrval on säästlik mõtteviis poolehoidu leidnud ka palju vähem teadus- ja arendustegevuse kulusid nõudvates valdkondades – ja seda ettevõtlike noorte seas. Näitena saab tuua Tartu tudengiettevõtte Greniuse, kes n-ö roheline viisi, kuidas suvalisest olmeprügist meeliulendavaid rahakotte toota. Tooraaineks on olnud vanad postrid, piimapakid ja mahlakestad.

Eesti keskkonnateadlike noorte initsiatiivikus väljendus ka 2009. aasta kevadel loodud õpilasfirma Roheline Jälg tegevuses, kes löid veebipõhise kalkulaatori. Seade võimaldab saada teada iga indiviidi poolt põhjustatud süsihappegaasi emissiooni aastas ning selle, mitu mitu puud on vaja istutada, et vastavat süsihappegaasi kogust neutraliseerida. Idee võitis üleeuroopalise õpilasfirmade võistluse „Company of the Year Competition” Rotterdams. Veelgi enam: need, kes ise ei soovinud puude istutamisega tegeleda, said tellida õpilasfirmalt rahakotile sobiliku arvu puude istutamise.

Ettevõtlikele noortele lisaks on rida Eesti ettevõtjaid, riskikapitaliste ja fondijuhte aina positiivsemalt alternatiivenergia

kasutamise ning viimasesse investeerimisse suhtuma hakanud. Alljärgnevalt vaatlemegi põgusalt, mida tähelepanuväärset on Eesti riik koos Euroopa Liidu maksumaksja rahaga keskkonnasõbralikuma majanduse arendamiseks ette võtta suutnud.

Taastuvenergia pakkumise pioneerina Keska ja Ida-Euroopas alustas Eesti Energia Rohelise Energia kokkuostu ja edasimüüki 2001. aastal. Alates 2009. aasta märtsist saavad kõik Eesti isikud taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat tarbida. Suurema osa Rohelisest Energiast moodustab Eestis toodetud tuule- ja hüdroenergia ning juhul, kui kohalikud tootmisvõimsused ootamatult vähenevad, kompenseeritakse puudujääk prügilagaasist toodetud või lähiriikidest imporditud taastuvenergiaga. Rohelise Energia tarbijate toel on Eesti Energia rajanud Keila-Joa Hüdroelektrijaama ja taastanud riigi suurima, Linnamäe Hüdroelektrijaama. Tuge on saanud sellisel moel nii Eesti Energia kui ka Eesti esimese tuulepargi rajamine Virtsusse. Tänu keskkonnast hoolivatele Rohelise Energia klientidele vajab Eesti järjest vähem mittetaastuvatest allikatest toodetud elektrit. Seega, mida rohkem on Rohelise Energia kliente, seda suuremaks saab taastuvenergia osakaal. Artikli kirjutamise hetkel ei olnud Eesti Energia börsile mineku saatus veel selge ning seetõttu teadmata, kas 2013. aastast saab võimalikuks roheline energia toomise suurendamiseks panustava ettevõtte aktsiaid osta. Ent juba praegu on võimalik Eestimaal toodetud põlevkivienergiast veidi kõrgema hinnaga Rohelist Energias ostes toetada Eesti elukeskkonna paremat säilimist.

Päikeseenergiat Eesti ühtses energiavõrgus hetkel veel tarbida ei saa, ent sellegi energiaallika kasutusele võtuks on Eesti teadlased juba olulisi samme astunud. Tallinna Tehnikaülikooli teadlased koos austerlaste ühisfirmaga crystalsol arendavad näiteks päikeseenergia moodulit, mida maakeeli päikesepeatareiks nimetatakse. Tegu uudse fotoelement-mooduliga, mis võimaldab 70–80 protsenti kokkuhoidu võrreldes praeguse tööstuse keskmisega. Keemiliste elementide räni, indiumi ja telluuri asemel kasutab eestlaste väljaarendatav element energia talletamiseks unikaalset pooljuht-pulbrit, milles on segunenud vask, tsink ja tina. Lisaks hinnaeelisele saab välja tuua tehnoloogia paindlikkust: välja töötatud päikesemooduleid

saab kasutada nii pisemates seadmetes kui ka päikese-elektrijaamades, samuti majade katustel ning fassaadidel. Tootearendust on seni toetanud riskikapitalifondid Norrast ja Soomest ning olulises ulatuses Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Pärast arendustegevuse edukat lõppu on kavas alustada nimetatud pulbri tootmine Eestis, luues läbi keskkonda säästvate päikeseplatade tootmis- ning tarbimisvõimaluste pakkumisele Eestile ka uute töökohtade loomise näol lisaväärtust.

Märkimist väärib ka **OÜ Nelja Energia** tegevus taastuvenergeetika arendamisel ja elektritootmise korraldamisel. Ettevõtte tegevus on fookuseeritud neljale taastuvenergia allikale – vesi, tuul, päike ja biomass. Ent tegeldakse ka aladega, mis täiendavad taastuvenergeetikat. Näitena saab tuua vesiniku, mis loob võimaluse taastuvenergia salvestamiseks, ülekandeks

ja kasutamiseks autotranspordis, ning gaasi, mis on sobilik tuuleenergia reserviks. Ettevõtte ise elektritootmiseseadmeid ei oma, vaid juhib opereerimislepingu kaudu iga projekti jaoks spetsiaalselt loodud ettevõtteid. OÜ-1 Nelja Energia on kolm omanikku: OÜ Solarcom tagab kohaliku energeetika alase teadmise, Skandinaavia energeetikaettevõtte Vardar Eurus toob rahvusvahelise kogemuse, United Partners Investments OÜ finantskompetentsi. Vardar Eurus AS on Norras registreeritud ettevõtte, mis on koostöövorm kahe organisatsiooni vahel. Seitsekümmend protsent kuulub Norra energiaettevõttele Vardar ja kolmkümmend protsent põhjamaade keskkonna investeringute fondile NEFCO. NEFCO on põhjamaade riiklik investeerimisfond, mis investeerib keskkonnasõbralikesse projektidesse. Projektidest tuntumad on Pakri ja Virtsu tuulepargid.

Ehkki energia on riigile strateegiliselt oluline valdkond, ei tohiks investeringud energeetikasektorisse piirduda vaid riiklike ja üleeuroopaliste abiprogrammidest saaduga. Ambitsoonikas on mõelda, et igal Eesti elanikul on kunagi võimalus taastuvenergia arendamiseks ja tootmiseks raha paigutada.

Kokkuvõtvalt võib tõdeda, et keskkonda maksimaalselt säästa püüdvate ettevõtete aktiivse kaasamine pole ainuüksi populaarseks muutunud trend, vaid igati ratsionaalne valik. Investeerimisportfell on mõistlik komplekteerida eri instrumentidest. Investeerimine taastuvenergiasse pakub lisaks individuaalsele, käega katsutavale ja rahas mõõdetavale tulule pikaajast ning tervet ühiskonda puudutavat tulu. Keskkonna hoidmisest ja tasakalu säilitamisest soosivast ettevõtlusest saavad tulu mitte ainuüksi meie, vaid kõik meile järgnevad põlvkonnad.

Veebilehed, kust saab taastuvenergia ning selles valdkonnas tegutsevate ettevõtete kohta üksikasjalikumalt infot:

www.4energia.ee

www.bioneer.ee

www.taastuvenergia.eu

www.rohelineenergia.ee

www.elfond.ee

www.copower.ee

www.bioenergybaltic.ee

www.crystalsol.com

Taavi Rõivas: üleminekud eurole on olnud edukad

Lusine Allahverdjan
alverdi_88@hotmail.com

Lühiülevaade eurost

Euro kasutuselevõtt 1. jaanuaril 1999 oli oluline samm Euroopa Liidu järkjärgulisel ülesehitusel. See on olnud ka liidu üks suuremaid kordaminekuid: üle 315 miljoni elaniku euroala 13 riigis saavad nüüd osa ühisraha eelistest. Euroala tulevased laienemised tugevdavad ja suurendavad neid eeliseid Euroopa Liidus veelgi.

Korduma kippuvad küsimused euro kohta

(Allikas: Euroopa Komisjon ec.europa.eu)

Mis on euro?

Euro on euroala liikmesriikide valuuta ehk nende ühisraha. Kuigi Euroopa Liit tervikuna on ühtne turg, kehtib euro siiski vaid osal

EList, täpsemalt euroalal.

Euroopa Liit on alates 1980. aastatest järkjärgult arendanud ühtset turgu. Ühtsel turul toimub kaupade, inimeste, teenuste ja kapitali tõketeta vaba liikumine. Nii saab näiteks Belgia tarbija osta Saksamaal DVD-mängija ja selle koju viia. Valuutabarjääride eemaldamisega muudab euro ühtse turu eelised veelgi kättesaadavamaks.

Milleks me eurot vajame?

Eurot on vaja majandusliku stabiilsuse loomiseks ning seetõttu, et ühisrahaga ühtne turg on tõhusam kui kauplemine mitmel turul mitme valuutaga. Tarbijate ja ettevõtjate kulutused vähenevad ning see soodustab investeringuid.

Euro muudab elu kergemaks, sest kaob vajadus reisides või äri ajades raha vahetada. Lisaks toetab ühisraha majanduslikku stabiilsust. Samuti muudab ühtne turg ELi suurimaks

kaubandusühenduseks maailmas, mis annab rahvusvahelisel areenil meie häälele rohkem kaalu. Euro on ka poliitiline otsus – Euroopa liidrid otsustasid pärast sajandipikkust konflikti edendada Euroopas ühtsust. Euro on oma osa Euroopa identiteedi kujundamisel.

Kuidas euro tekkis?

1957. aastal sõlmitud Euroopa Ühenduse asutamisleping ehk Rooma leping kutsus liikmesriike üles majanduspoliitikat rohkem kooskõlastama. Sellest ajast alates on liikmesriigid töötanud majanduse integreerimise, turgude avamise ja vastastikuste vahetuskursside stabiliseerimise nimel. 1970. aastatel hakkas laiemalt levima ühisraha idee.

ELi liikmesriigid on alates 1970. aastatest püüdnud mitmel korral juurutada ühisraha, kuid neid takistas majanduslik ja rahaline ebastabiilsus. Lõpuks andis stabiilsete

Eurod.

vahetuskursside aeg 1980. aastate teises pooles tõuke Delorsi ühisraha kasutuselevõtu plaani vastuvõtmiseks 1989. aastal. 1992. aastal sõlmiti Maastrichti leping, mis kehtestas majandusliku lähenemise reeglid ja määras kindlaks vajalikud suunised. Euro võeti ülekanderahana kasutusele 1999. aastal ning kolm aastat hiljem, aastal 2002 ka rahatähtede ja müntidena.

Millised liikmesriigid on euro kasutusele võtnud ja millised ei ole?

Üksteist liikmesriiki võtsid euro kasutusele 1999. aastal, nendega liitus 2001. aastal Kreeka ja 2007. aastal Sloveenia. Need riigid moodustavad euroala. Osal liikmesriikidest ei ole kohustust eurot kasutusele võtta ning osa valmistub euroalaga liituma.

Kõik liikmesriigid peale Ühendkuningriigi ja Taani on otsustanud euro kasutusele võtta.

Need kaks on sellest loobunud majandusliku sõltumatus põhjustel, kuid nad võivad veel euroala liikmeks saada. Kõik euroalaga liitunud/liituvad riigid peavad saavutama õigusliku ja majandusliku lähenemise ning täitma liitumise majanduslikud kriteeriumid valitsussektori eelarve puudujäägi ja võlakoozumuse, inflatsiooni, intressimäärade ja vahetuskursside stabiilsuse koha pealt. Uued

Ametliku hinnangu kriteeriumide täitmisele saame 26. märtsil, kuid olen kindel, et see hinnang on positiivne.

liikmesriigid, kes ühinesid ELiga aastal 2004 ja 2007, liituvad euroalaga eeldatavalt mitme aasta jooksul alates 2007. aastast. Rootsi ei ole veel vastavaid nõudeid täitnud. Euroalal elab üle 315 miljoni inimese ehk kaks kolmandikku ELi elanikkonnast ning euroala laienemine uutesse liikmesriikidesse suurendab nende arvu üle 415 miljoni.

Kuidas euro toimib?

Euro toimib sõltumatu Euroopa Keskpanga (EKP) kaudu, mis juhib ühist rahapoliitikat, ning liikmesriikide vahel majanduspoliitiliste otsuste tiheda kooskõlastamise teel.

Majanduspoliitilistel otsustel on kolm aspekti: rahapoliitika, mis tagab hinnastabiilsuse; eelarvepoliitika, mis puudutab riigitulusid

ja -kulusid; ning turgude (näiteks toote-, töö- ja kapitaliturud) toimimisega seotud poliitika. Euroalal määrab sõltumatu EKP ühise rahapoliitika, et tagada hinnastabiilsus. Liikmesriigid juhivad ise oma majandust, langetades maksusid ja kulusid puudutavaid otsuseid vastavalt ühistele reeglitele, mis on kehtestatud asutamislepingu ning stabiilsuse ja kasvu paktiga. Need reeglid seavad piirangud valitsussektori eelarvepuudujäägile ja võlale, et tagada riigi rahanduse usaldusväärsus. Liikmesriigid teevad koostööd ka majanduskasvu ja töökohtade algatuse raames. Ministrite nõukogu ja komisjon jälgivad liikmesriikide poliitikat ja näitajaid ning nende vastavust asutamislepingu ning stabiilsuse ja kasvu pakti reeglitele.

Mis on euro eelised?

Stabiilsed hinnad, madalad intressimäärad, vahetuskursi kõikumiste kaotamine ja riigi rahanduse usaldusväärsus koos ühtse turuga tagavad Euroopas parima raamistiku majanduskasvuks, pikaajalisteks investeeringuteks ja suuremaks tööhõiveks.

Ühisraha muudab piiriülese kaubanduse ja reisimise odavamaks ja lihtsamaks, kuna kaovad vahetuskursiriskid ja -kulud nii tarbijate kui ka ettevõtjate jaoks. Hindade läbipaistvus ühtse turu piires võimaldab hindu paremini võrrelda, suurendab konkurentsi ja hoiab seega hinnad madalamad. Majanduslik ja hinnastabiilsus vähendavad riske ning lubavad ettevõtjatel teha pikaajalisi plaane, mis omakorda soodustab investeeringuid ja tööhõivet. Euroala suurus ja jõukus kaitsevad seda välisšokkide eest ning teevad eurot USA dollari kõrval atraktiivse vääringu rahvusvahelises kaubanduses ja laenugevuses ning reservvaluutana.

Eesti valmisolekut euroalaga liitumiseks kommenteerib riigikogu liige ja rahanduskomisjoni esimees Taavi Rõivas.

Millised on teie senised töökogemused poliitikas?

Olen poliitikas olnud üle kümne aasta – 1999. aastal alustasin tööd justiitsministeeriumis Märt Raski nõunikuna. Hiljem olen juhtinud Paul-Eerik Rummo bürood, seda ajal, mil rahvastikuministri büroo tähtsus oli tipus – vanemahüvitise loomise ajal. Olen töötanud ka linnaosavanemana ning peaministri nõunikuna. 2007. aastal valiti

Taavi Rõivas

Haridus

Taavi Rõivas lõpetas Tallinna Reaalkooli 1997. aastal ning Tartu Ülikooli majandusteaduskonna välismajanduse ja turunduse erialal 2002. aastal.

Töökäik

Taavi Rõivas on töötanud justiitsminister Märt Raski nõunikuna 1999–2002, ASI IT Grupp suurklientide haldurina 2002–2003, rahvastikuminister Paul-Eerik Rummo nõuniku-büroojuhatajana 2003–2004, Tallinna Haabersti linnaosa vanemana 2004–2005 ning peaministri nõunikuna 2005–2007.

Poliitiline tegevus

Taavi Rõivas on Eesti Reformierakonna liige alates 1998. aastast. Ta oli Tallinna linnavolikogu liige 2005–2007 ning riigikogu liige alates 2007. aastast. Alates 2009. aastast riigikogu rahanduskomisjoni esimees.

mind Haabersti, Kristiine ja Põhja-Tallinna linnaosast ringkonnamandaadiga (1701 häält) riigikokku.

Kus saite oma hariduse ja kuidas sellega rahul olete?

Õppisin Tallinna Reaalkoolis ning Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas. Kasu ja kogemusi on andnud mõlemad koolid, samas ei saa alahinnata ka elukogemuste väärtust.

Kuidas saite rahanduskomisjoni esimeheks? Kas see ametikoht pakub põnevust?

Rahanduskomisjoni esimehe kandidaadiks esitas Reformierakonna fraktsioon mind seoses senise esimehe Jürgen Ligi lahkumisega rahandusministriks. Mul on väga hea meel töötada tandemina nii võimeka ministriga. Majanduskriisi ajal on rahanduskomisjoni esimees ilmselt üks parlamendi töömahukamaid ameteid. Kindlasti ka üks kõige vaheldusrikkamaid – teemasid, millega tegeleda, on väga palju.

Kuidas olete seotud Eesti püüdlustega liituda eurotsooniga? Kuivõrd saate seda mõjutada?

Riigieelarve võtab vastu parlament ning minu nimi seisab viimaste eelarvete real „vastutav Riigikogu liige”. Väga suure töö teeb küll

Taavi Rõivas

valitsus, kuid nii 2009. aasta lisaeelarves kui ka 2010. aasta eelarves tegi parlament väga kaalukaid otsuseid ning parandas märgatavalt eelarve positsiooni. Need on selged sammud, mis aitavad meid eurole lähemale.

Kui suur on tõenäosus, et Eestis tuleb euro kasutusele juba aastal 2011?

Eesti on täitnud kõik Maastrichti kriteeriumid, seda olukorras, kus neid kriteeriume ei täida ükski euroala riik. See on märkimisväärne saavutus ning ma ei usu, et keegi suudab väita vastupidist. Võime uhkusega öelda, et riigirahandus on Eesti Euroopa meister – seda nii võlakoori kui ka defitsiidi väikuse mõttes.

Millised kriteeriumid peab Eesti täitma?

Eesti on igal Euroopa Liidu liikmeks oleku aastal täitnud eelarvetasakaalu kriteeriumi (meie eelarvedefitsiit pole ületanud 3%, pigem on eelarved olnud isegi ülejäägis). Varasemalt on Eestil jäänud täitmata inflatsioonikriteerium, mis sõltub riigikogust ja valitsusest väga vähesel määral, nüüd oleme kindlalt täitnud ka selle kriteeriumi.

Kes ja millal langetab otsuse?

Otsuse teevad Euroopa Liidu rahandusministrid ja seejärel riigijuhid (valdavalt peaministrid, mõne riigi puhul president) juulis. See on poliitiline otsus, mille aluseks võetakse kriteeriumite täitmine. Ametliku hinnangu kriteeriumide täitmisele saame 26. märtsil, kuid olen kindel, et see hinnang on positiivne.

Millised hirmud ja ootused on Eesti inimestel euroga liitumise puhul?

Kardetakse eeskätt hinnatõusu, mis on arusaadav mure. Hinnad ei tõuse suurtes kaubamajades, kuid mõningane reaalne oht eksisteerib tänavakaubanduses – kui praegu maksab jäätis või veepudel rannakohvikus 10 krooni, on tulevikus kiusatus küsida 1 euro, mitte 64 eurosentit nagu seni. Kui hinnata emotsioonivabalt tänavakaubandusest ostetava kauba hulka, mõistab igaüks, et see mure ei saa olla väga suur.

Samas on ka hindu, mida euro tulek langetab – kõige olulisem neist on laenuintress. Selle mõju Eesti peredele on palju kordi suurem kui tänavakaubandusel.

Kuidas püüate neid muresid leevendada?

Üldise hinnatõusu hirmu leevendab kõige paremini masu – kõik teavad, et pigem püüavad poed ostjaid meelitada allahindlustega kui hinnatõusudega. Tänavakaubanduse ja kohvikute hinnatõusu vältimiseks on ettevõtlusorganisatsioonide eestvedamisel algatatud kampaania „aus ümardamine”.

10. Palun tooge näiteid, kuidas toimus üleminek eurole hiljuti teistes riikides.

Üleminekud on olnud edukad ning vaatamata üldistele arvamustele ei olnud näiteks Soome hinnatõus eurole ülemineku järel sugugi kiirem kui oma krooni alles jätnud Rootsil.

Palju esineb jutte, et euroga liitumine toob Eestisse investeringuid. Kas saate detailsemalt seda kirjeldada, kas ja kuidas see on võimalik?

Sõnum Maastrichti kriteeriumide täitmisest Eestis on sõnumiks sellest, et meie riik hoiab oma rahaasjad korras. See tõstab reitingut ning usaldust. Meie peamised kaubanduspartnerid ja investorid on ajaloo jooksul oma valuutasid devalveerinud ning nende jaoks on hämmastav, kuidas Eesti on suutnud ilma läbi ajada. Selliste kahtluste hajutamiseks on üleeuroopaline stabiilne valuuta euro väga tugev relv.

Mida soovitate inimestel ette võtta, et üleminek eurole läheks sujuvalt?

Üleminek tehakse inimeste jaoks väga lihtsaks – hoiustel vahetatakse kroonid eurodeks automaatselt, lisaks saab ametliku vahetuskursiga ja ilma valuutavahetaja marginaalita raha vahetada pankades. Mingeid piiranguid summade suhtes mõistagi ei ole.

Kui keegi leiab kümne aasta pärast madratsi alt tuhat krooni, siis ka see raha vahetatakse Eesti Pangas eurodeks.

Kas me peame siis pärast käima taskud ja kotid münte täis?

Euro on kroonist 15,6466 korda kallim valuuta ja see tingib tõesti vajaduse senisest enam müntidega arveldada. Vanematele inimestele on rublade ja kopikate vahetamine tuttav, toona oli kopikate osakaal veel mitu korda kõrgem kui euromüntidel. Samas on üha enam tehinguid kaardimaksetega ning kaardiga maksjaile ei muutu midagi. Väikeseid ebamugavusi ümberharjumisega kindlasti kaasneb, ka distsipliini järgimine, et kümnese nominaaliga kupüür või kaheeurone münt on tegelikult päris suur raha.

Millised majandusharud võivad kõige rohkem?

Riigi usaldusväärse tõusust võivad kõik majandusharud, samuti laenuintresside odavnemisest.

Mida soovitate noortele ettevõtjatele äri alustamiseks? Milliseid alasid tuleks arendada?

Igaüks peab leidma oma äriidee, aga soovitan mõelda eeskätt sellistele valdkondadele, millel on ambitsiooni laiendada Eestist väljapoole. Tõeliselt edukaks saab osutada vaid see ettevõtte, mis tegutseb ka väljaspool Eestit (või müüb oma toodangut Eestist väljapoole).

Kas teie enda elu muutub paremaks?

Päris kindlasti püüan hakata euro tulles rohkem kaardiga maksma, sest müntides arveldamine on paras peavalu. Samas on see ebamugavus väike hind Eesti stabiilse majanduse eest, mille sarnast me viisteist või kakskümmend aastat tagasi unistadagi ei osanud.

Igaüks meist võidab sellest, et Eesti riigi rahaasjad on korras. Alustame kas või sellest, et meie põlvkond ei pea maksma tagasi hiiglaslikke laene, nagu peavad seda tegema enamiku ELi riikide noored, eriti muidugi Kreekas, Hispaanias ja Portugalis. Eesti võlakoor on madal ning me saame oma riigieelarve kulusid planeerida ühiskonna vajadusteks, mitte laenu tagasimaksmiseks. Tänu vastutustundlikule eelarvepoliitikale väljub Eesti kriisist naabritest varem. Lisaks annab see selge sõnumi väljapoole, et ajame Eesti asja vastutustundlikult ning et meid tasub usaldada.

Tegus ning heade õpitulemustega ebsikas Mari-Liis Kärpuk

Luise Savik
luise.savik@ebs.ee

Mari-Liis Kärpuk on olnud EBSi üliõpilasesinduse aseesimees. Kooli kõrvalt tegeleb ta pühendunult veel ka tantsimisega. Lisaks kõigele on tal ka väga head hinded.

Oled juba pikemat aega tantsimisega tegelema. Millised on su saavutused?

Tantsinud olen juba 13 aastat. Kõik need aastad on seotud Laine Mägi Tantsukooliga Pärnus. Alguses oli lihtsalt tantsutrenn, kus õppisin üldist liikumist ja eri stiile. Hiljem kutsuti mind tantsima truppi nimega Lancy. See on peamiselt kabareeprogrammidega tegelev tantsutrupp, aga puudu ei jää ka Ladina-Ameerika rütmidest. Nüüdseks olen selles trupis tantsinud juba viis aastat. Selle aja jooksul oleme teinud lugematul arvul esinemisi ja kümneid uusi tantse. Samuti on meie tegevuste hulgas kruisilaevade kabareeprogrammid. Laeva peal olen tantsinud nüüdseks kolm suve (eelmine suvi jäi kahjuks eksamite tõttu vahele, aga sellel suvel ehk uuesti). Gümnaasiumi ajal, kui ma alaliselt Pärnus elasin, andsin meie tantsukoolis ka

trenne. Olen ülimalt tänulik oma vanematele, kes mind esimeses klassis tantsima otsustasid panna – see on ühele tüdrukule mitmes mõttes väga kasulik!

Miks otsustasid EBSi kasuks?

EBSi tulek oli mulle täiesti uskumatu. Eks mul olid ka sellest koolist omad väikesed eelarvamused ja kahtlused, aga võõrkeelte ja ärikorralduse eriala tundus lihtsalt nii täpselt minule sobivat, et hoolimata kõigest tulin siia katsetele. Kui mulle helistati ja öeldi, et pääsesin siia õppima ja veel täisstipendiumiga, siis olid õnnepisarad platsis. (Kusjuures olin just laeva peal tantsimas, kui see uudis tuli). Ma ei tea, kes minu saatuse otsustas, aga kui teaksin, siis viiksin talle vist suure kimbu lilli. Olen kooliga nii rahul ja kui võrdlen seda, mida meie siin võrreldes mõnes teises koolis pakutavaga õpime, siis tuleb ikka tark tunne peale. Olen väga õnnelik ja uhke, et saan nii heas koolis käia!

Olid ka gümnaasiumi ajal üpris tegus. Missugused olid sinu vastutusala üliõpilasesinduses?

Käisin esimesest kaheteistkümnenda klassini Pärnu Koidula Gümnaasiumis. Alates 10. klassist hakkasin õpilasesinduses

aktiivselt kaasa lööma. Konkreetselt jagatud toimkondi, nagu EBSi üliõpilasesinduses on (üritused, Tudengileht, Karjäärikeskus jne), meil ei olnud. Kõigepealt olin lihtsalt omavalitsuse liige, kes aitas üritusi korraldada. 12. klassis valiti mind ka õpilasesinduse presidendiks. Sel ajal hakkasime kooli juhtkonnaga rohkem koostööd tegema ja töömeesse palju uusi üritusi. Oma suurimaks saavutuseks sellest ajast loen ühe meie kooli ääretult populaarse ja traditsioonilise ürituse „Miss Koidula” korraldamise. Korraldasime selle sõbrannaga algusest lõpuni kahekesti ja ausalt – kõik läks lihtsalt täiesti plaanipäraselt. Alustades sponsorite leidmisest, meigi- ja juuksuritoolist ning lõpetades piduliku lõputseremooniaga – ma olin nii õnnelik!

Mis olid sinu senised vastutusala üliõpilasesinduses ning mida kavatsid edaspidi teha?

EBSi üliõpilasesindusse astusin esimese kursuse teisel semestril. Siis olin Karjääri- ja Nõustamiskeskuse (praegune Karjäärikeskus) juht. Järgmisel semestril tehti mulle ettepanek astuda üliõpilasesinduse juhatusse. Siis said minu vastutusalaadeks Karjäärikeskus, Spordiüksus ja KOIT (Kommunikatsiooni- ja IT-osakond). Lisaks sellele kirjutasin Tudengilehte vilistlaslugusid.

Selle semestriga sai meie juhatuse aeg läbi ja ametisse astus uus juhatus. Nüüd otsustasin hoopis hakata tegelema Erasmuse tudengitega. Olen ühe ääretult tore Mehhiko tüdrukutoor. Lisaks aitan esinduse liikmeid jooksvate probleemidega nii palju, kui oskan.

Mis sulle üliõpilasesinduses töötamise juures meeldib?

Nagu juba öeldud, siis nüüdseks olen üliõpilasesinduse pigem passiivsete liikmete nimekirjas. Olen küll tuutor, aga ei võta seda kui tööd, vaid kui lõbu ja vaheldust! Mis aga meeldis – ja siiani meeldib – on see, et lisaks õppimisele on ka midagi muud, mis sind kooli toob. Teadmine, et sa oled millegi eest vastutav ja millegi hea käekäik on sinu enda teha. Lisaks meeldib mulle esinduse ruumi õhkkond – sealt võib leida kõike alates tagaruumis magavatest väsinud üliõpilastest, lõpetades vägagi tõsisest „tööasju” ajavate aktivistidega.

Mari-Liisile meeldib reisida. See pilt on tehtud Inglismaal Manchesteris.

Nüüd aga Eestimaa pinnal koos oma väga multifunktsionaalse isaga.

Millega oma vaba aega sisustad?

Oleneb sellest, kui pikk see vaba aeg on. Vaheajal näiteks oli kuu aega vaba. Siis käisin Austrias lumelauaga sõitmas ja Itaalias emal külas. Reisimine on mulle tõesti üks väga südamelähedane tegevus! Mul on väga eeskujulik isa, kes tegeleb viie eri spordialaga – üks neist on mägisuusatamine ja sellepärast katsume perega võimalikult palju lähemal või kaugemal mägedes käia (mina ja vend sõidame lumelauaga). Isalt olen saanud ka huvi surfamise vastu..Kuigi ma seda veel väga hästi ei oska, siis selle äraõppimine on minu järgmise suve eesmärk! Kui aega on natuke vähem, siis katsun seda kindlasti koos oma sõpradega sisustada. Olen õnnelik, et olen oma kursuselt leidnud sõbrannad, kellega me alati kõike jagada ja koos teha saame! Samuti on üks minu meelistegevusi raamatute lugemine.

Sul on ka väga kõrge keskmine hinne. Kuidas sa küll jõuad?

Ma ei ütleks, et see nüüd nii kõrge on. Praegu on see 4,61, aga ma ei keksiks sellega eriti, kuna on näha, et see semester on väga suur katsumus. Kui õpitavad ained

südamest huvi pakuvad ja kui on vähegi vastutustunnet ja viitsimist, siis minu meelest ei ole häid hindeid hoida raske. Eks muidugi tuleb paika panna, kuhu natuke suuremat tähelepanu pöörata, aga see kõik on absoluutselt saavutatav! Suurt osa mängib ka ajaplaneerimine, aga ma pean tunnistama, et siiani võin seda üheks oma nõrgaks küljeks lugeda – aeg on näidanud, et kodutööde puhul on nii vist enamikul tudengitest.

Mida soovivad teistele ebsikatele?

Eks ülikoolis käimise puhul ole õppimine ikkagi tähtsaim tegevus. Samuti on mõttetu lasta kümme aktiivsuspunkti kaduma ainult sellepärast, et sa ei viitsinud ennast loengusse kohale vedada. Õppimise kõrvale käib loomulikult ka kõiksugu tants ja trall. Sellepärast soovitan kõikidest EBSi üritustest osa võtta – tavaliselt on need alati väga toredad. Ja raamatuid soovitan ka kindlasti lugeda! Mitte ainult õpetlikke juhtimis- ja investeerimisalaseid, vaid ka maailmaklassikasse kuuluvaid juturaamatuid, mida oleks ikka viisakas teada. Ma võin kohe päris kindlasti öelda, et mind on raamatud rikkamaks teinud!

Kommentaar

Mari-Liis on tüdruk, kes alati kõnnib kooli peal ringi, naeratus näol. Tutvusin Mari-Liisiga aasta tagasi, kui ta tuli üliõpilasesindusse tööle. Ta jättis kohe väga positiivse ja sooja inimese mulje. Ta hindab oma sõpru ja abistab kõiki, kes talt abi paluvad. Ta on ka enesekindel ja aktiivne ega kardab oma arvamust avaldada. Prioriteedid on Mari- Liisil paigas – ta teab, mida tahab. Tegemist on äärmiselt intelligentse ja rõõmsameelse inimesega, kellega on huvitav vestelda ja nädalavahetustel väljas käia. Mari-Liis on kohusetundlik, avatud ning korraarmastaja. Elus jõuab ta väga kaugele, selles olen ma veendunud.

Linda Eichler

Wonderkid Ryan Sheckler

Mall Abel
mall.abel@ebs.ee

6. ja 7. veebruaril oli kõikidel fännidel võimalik näha „Simpel Session 10” üritustel ekstreemspordimaailma kuumemat nime – Ryan Shecklerit. Ja ta ei ole vaid kuuluis rulasõitja, vaid on osanud oma kuulsust ära kasutada ning teinud endale nime ärimaailmas. Kahjuks ei õnnestunud meil temalt tiheda graafiku tõttu intervjuud saada, kuid avaldame siin tema eduloo.

See imelaps, kellest sai professionaalne rulataja, maailmakuulus sportlane, ärimees, heategevusprogrammide asutaja ning telestaar, on teinud oma nimest kaubamärgi ning rulamaailma sünonüümi. Pole vahet, kas sa tead Ryanit tema MTV sarja „Life of Ryan” järgi või on tema nägu tuttav kümnete ajakirjade kaantelt, see noor sportlane on saavutanud oma elu jooksul rohkem kui enamik tervel oma eluajal. Ryanist sai professionaal 13aastaselt ning seejärel oli tema tõusutee kiire.

Ryan Sheckler sündis 1989. aastal San Clementes Californias. Kõigest 18 kuu

Ryan rulaga trikke tegemas.

vanusena avastas ta oma isa vana rula, millega tegi ka oma esimesed sõidukatsetused. Kuueaastaselt veetis ta ligi 22 tundi nädalas rulatrikke harjutades. Ryani isa märkas poja talenti juba varakult ning ehitas nende tagahoovi väikese minirambi, kus poiss iga päev tundide viisi harjutas.

Sheckleri karjäär sai alguse 1995. aastal, kui ta isa laiendas tagahoovis olevat harjutusparki. Mõni aasta hiljem liitus ta CASLiga (California Amateur Skateboard League), osales ühel nende võistlusel ning võitis. Maailma nimekaim rulaäss Tony Hawk võttis CASLi üritustest osa ning veetis eraldi aega Shecklerit trennides. Aastatel 1997–2001 võitis Sheckler kõik CASLi võistlused ning allkirjastas lepingud oma esimese sponsori Arnette'iga (sama firma sponsoreerib ühtlasi ka Tony Hawki). 2006. aastal liitus Sheckler Red Bulli maineka ekstreemspordlaste nimistuga.

Kõigest 18 kuu vanusena avastas ta oma isa vana rula, millega tegi ka oma esimesed sõidukatsetused.

Ta liitus profiliigaga aastal 2003, pärast X-Game'i, Gravity Game'i, Vans Triple Crowni ja Slam City Jam'i võite. 2004. aastal nimetati ta World Cup of Skateboarding'i rahvusvaheliseks tšempioniks. Järgmisel aastal viis ta uuesti sama tiitli koju, napsates ühtlasi AST Dew Touri aasta sportlase tiitli. 2006. aastal võitis 16aastane Sheckler Austraalia Global Assaulti võistluse. 2009. aastal tuuritas Sheckler ümber maailma ning lõi ühtlasi omaenda rõivafirma nimega RS, mis sai ülimenekaks.

Sheckleril on oma isiklik tõsielusari „Life of Ryan”, mis jookseb juba kolmandat hooaega muusikakanali MTV eetris. Lisaks on Sheckler näidelnud filmides „Grind”, „Dishdogz” ja „MVP2: Most Vertical Primate”. Veel figureerib Sheckler Tony Hawki videomängudes „Tony Hawk's Underground 2”, „Tony Hawk's American Wasteland”, „Tony Hawk's Project 8” ja „Tony Hawk's Proving Ground”.

Ryan Sheckler.

Ryan Allen Sheckler

Sünnikuupäev: 30. detsember 1989

Hüüdnimi: Shecky

Pikkus: 1,73 cm

Lemmikbändid: Guns N'Roses ja The Cure

Sport: Lisaks rulale ka lumelauasõit ja surfamine

Raskeim vigastus: jala murdmine kahest kohast ühe triki proovimisel

Sponsorid: Plan B, Volcom, Etnies, Red Bull, Silver Trucks, Bones, Ninja, Mob Grip, Oakley, Nixon, Kicker, CCS ja Panasonic

Lisaks maailmakuulsusele ning lugematutele saavutustele annab Ryan ühiskonnale ka natukene tagasi. Sheckler lõi hiljuti heategevusorganisatsiooni Sheckler Foundation, mille eesmärk on aidata hädas olevaid lapsi. Lisaks pani Sheckler oma isikliku Ranger Roveri heategevusoksjonile ning kogus sellega ligi 200 000 dollarit.

Sheckler on vaieldamatult kõige värvikam ja nimekam kuju rulamaailmas ja teisel pool suurt lompil on tema tuntus võrdväärne Hollywoodi staaridega.

(Allikas www.redbull.ee)

Vahetusõpilasena sõbralikus Hollandis

Lusine Allahverdjan
alverdi_88@hotmail.com

Õppinud juba teist semestrit Hollandis, jagab Carol Sultson meiega oma vahvaid kogemusi ja muljeid. Lisaks sellele, et ta on välismaale kolinud, saab ta Hollandi ülikoolist ka topeldiplomi.

Kirjelda palun Hollandi kultuuri, nagu see näis sulle, kui saabusid sinna õppima.

Hollandlased on väga abivalmid ja sõbralikud. Kui nende poole murega pöörduda, siis saab alati kiire lahenduse. Samas on hollandlased tänavapildis küllaltki ebaviisakad: nad võivad vabalt oma seltskonnaga kõnnitee ära blokeerida, ilma et nad viisakusest ruumi jätaksid. Hollandlane on avameelne ja ütleb välja, mida ta mõtleb. See võib välismaalasele alguses harjumatu näida. Nad on ka vahel tõelised koonerid, nagu šotlased, kes igat penni loevad. Poes võib hollandlane teha stseeni ka valesti tagastatud 5 eurosendi üle.

Kuidas sa Hollandisse ja just sellesse ülikooli sattusid?

Tahtsin õppida hollandi keelt, seega Holland oli kõige mõistlikum valik. Selle ülikooli valisin seetõttu, et nad pakkusid topeldiplomi programmi (double degree) ning saan tänu sellele ka välismaise praktikakogemuse.

Milline on Hollandis õpetamise meetodika omapära?

Kõige rohkem erineb see meie omast ehk

selle poolest, et kodutöid on vähe. Jooksvaid hindeid ei saada, lihtsalt arvestatakse kohustuslikud asjad tehtuks. Lõpuks tuleb ikka ainult üks hinne, mis loeb: eksamihinne. Väga palju rõhku on pandud grupitöödele ja tihti võib välja kujuneda nii, et igas aines on erinev grupp, kellega tuleb pärast koolipäeva kokku saada.

Millega tegeleb üks tüüpiline õppur, mida ta harrastab, on tal mingeid erilisi harjumusi või tavasid?

Kuna Rotterdam koosneb 50% välismaalastest (immigrandid kaasa arvatud), siis on inimestel usust tulenevalt erinevaid tegevusi. Tüüpiline õppur on ikka see, kes pärast loengut koos sõpradega kusagil baaris õlut või veini joob ja muljeid vahetab. Mul oli ka kursusekaaslasi, kes pidid kohe koju minema, sest vanemad ei lubanud kauemaks kuskile jääda. Sama oli alkoholiga: paljudes peredes on see usuga keelatud. Õpilased käivad ka tennis või jõusaalis ning loomulikult minnakse igale poole oma jalgrattaga.

Kuidas ise aega veedad?

Minu põhiline harrastus on ikka inimestega suhtlemine, sest püüan sellest ajast võtta nii palju kui võimalik. Samuti reisime koos sõpradega, avastame rongiga ümbruskonda ja eri linnade külastamine on osa sellest. Püüan ka kodu lähedal spordikeskuses vähemalt korra nädalas ära käia. Kui pere ja sõbrad on kaugel ja vaba aega on palju, on mõnus võtta kätte mõni hea raamat ja lugeda.

Mis sind elus tegutsema paned? Kas Holland on sellega kuidagi seotud?

Tegutsema paneb ambitsioon ja tahe kuskile jõuda. Ei ole tahtmist ühele kohale tammuma jääda, vaid on isu avastada ja areneda. Hollandis olen saanud piisavalt palju kontakte, et edasi liikuda, veebruarist lähengi juba Antwerpeni sadamasse (Belgiasse), et tööd teha. Väljakutsed tuleb vastu võtta ja neid ei tohiks karta. Kõik teevad vigu ja eksivad, kuid suurim eksimus on lasta käest võimalusi, sest lihtsalt puudus julgus.

Kas õppimine ja elamine Hollandis on päris nii tore, nagu sa

Carol Sultson

Tähtkuju: Kaalud

Lemmikõppejõud Eestis: Lauri Almann /

Hollandis: Robert de Pauw

Unistus: Teha tööd, mis mulle meeldib, ring elada paigas, mis on kodune.

Parim kogemus: Välismaale kolimine

Hariduskäik: Viimsi keskkool ja EBS

Elumoto: Leida ka kõige halvemates olukordades midagi naljakat, mis aitaks edasi minna.

ootasid? Või on midagi vilets ka?

Kõige viletsam asi on ehk hollandlaste toidukultuur. See neil puudub... Hollandlased käivad üldiselt tihti Belgias restoranis, sest seal on Michelin'i tärnidega söögipaigad, mida hollandlastel pole. Hollandis on kioskites sellised seinad, milles mitu läbipaistvat väikest ust, iga ukse taga kuumeneb mõni suupiste, mida käigu pealt kaasa haarata. Hamburgerid ja viinerid ja tüüpilised Hollandi vorstikesed on seal terve päeva soojas ja näevad küllaltki õdvastavad välja. Soovija valib meelepärase suupiste ja siis avab selle kastikese, lastes mündi pilust sisse. See on harjumatu asi ja küllaltki ebameeldiv.

Mis võiks olla kõige väärtuslikum, mida õppejõud annab oma tudengitele Hollandis ja mida Eestis ei ole?

Hollandis pühendatakse õpilased palju rohkem dialoogi õppejõuga, toimuvad arutlused ja inimesed ei pelga oma arvamust välja öelda. Isegi kui keegi on millestki valesti aru saanud, toetavad ülejäänud õpilased seda inimest ja selgitavad olukorda. Õppejõud on õpilastega palju familiaarsemad ja soojemad ning koos tehakse ka palju rohkem ühisüritusi. Hea õppejõud on see, kes kuulab õpilase ära ja suudab tema seisukohta selgitada. Loomulikult tuleb kogu materjal huvitavalt õpilasteni kanda, et midagi meelde ka jääks. Hollandis ei ole loengutes ka ühtegi tabuteemat: õppejõult võib küsida küllaltki valulike, kuid oluliste majanduslike ja poliitiliste teemade kohta ning seda ei võeta isiklikult, vaid asjale lähenetakse arutluse vormis.

Mida sinust arvasid Hollandi

Erakogu

Ekskursioon Hollandi Keskpanga. Amsterdam, Börsiväljak.

tudengid ja õppejõud? Kas sa tundsid mingit erist vahet enda ja kohalike inimeste vahel?

Ma võtsin palju rohkem loengutes sõna, kui õppejõud klassile mõne küsimuse esitas. Teised õpilased tundsid kuidagi vähem aktiivsed ja kui õppejõud tõesti tahtis avalikku arvamust, oli tal raske leida inimesi, kes vastaks... Siis ajasin mina oma käe püsti ja vastasin küsimusele.

Mis teeb sinu jaoks õppimise huvitavaks? Kas oled seda leidnud EBSi seinte vahel või Hollandis?

Õppimise teeb huvitavaks põnev aine ja hea õppejõud. Kombinatsioon sellest kahest ei jäta kedagi külmaks. Ma olen mõlemat kogenud nii EBSis kui ka Hollandis ja vastupidi: mõlemas kohas on olnud ka negatiivseid kogemusi.

Kas tuleb Hollandist meelde mõni eriti vahva juhtum, üritus või nali, mida võiksid meiega jagada?

Esimesed korrad kaupluses käies sai mulle selgeks, et toidupoe-kultuur on neil sootuks erinev. Nimelt võib toidupoes vabalt lõpmatult riulite juures kaupa valides aega veeta. Minul kui välismaalasel kulub selleks iga korj kava aega, sest alati avastan midagi uut. Kui aga oma toidukorviga kassasse jõuda ning asjad lindile panna, siis peab hakkama tohtu kiirusega oma asju kilekotti pakkima, sest seal ei sall keegi aeglust. Ehkki ka Eestis vaadatakse viltu, kui keegi oma toidukraami kauem kui mõne minuti kilekotti ajab, kuid siin tundub see olevat elu ja surma küsimus. Ükskord suures tuhinas pillasin kaks piimapakki maha, nii väga tahtsin samuti kiire olla ja hollandlastes mitte pahameelt tekitada.

Mida on sulle EBS andnud ja mida sa oled saanud Hollandi ülikoolist? Mis on tähtsam ja väärtuslikum?

Mõlemad kogemused on ühtmoodi väärtuslikud. EBS andis mulle esimese ülikoolitunde ja Hollandi ülikoolis sain ma lisaks rahvusvahelise kogemuse. Mõlemad on tulevikus asendamatud.

Kes ja millal peaks minema välistudengiks? Kuhu sa soovitaksid minna ja millega peaks arvestama?

Kui soovitakse semestriks lihtsalt vahetusõpilaseks minna, siis soovitan teist õppeaastat. Esimene aasta on veel täis uusi avastusi oma kooliski, teise ajal on juba hea välismaad külastada. Need, kes tahavad topeltdiplomit saada, peaksid kindlasti viimasel aastal minema või vastavalt sellele,

Inholland University.

www.inholland.nl

Message from Henk van der Zwan, the ambassador of the Kingdom of the Netherlands!

The EBS has asked me to write a small piece about the contacts that Tallinn educational institutes have with their counterparts in Groningen. It is interesting to note that the cooperation between the two cities goes further than these contacts between educational institutes. The cities of Groningen and Tallinn have been twinning partners since 1993 and regular visits of mayors and various delegations with representatives of cultural institutions, police authorities, businessmen and representatives of other sectors have taken place and will take place in the future.

Groningen is the biggest city in the north of the Netherlands with close to 200.000 inhabitants. Like Tallinn, Groningen was part of the Hanze and still is a major hub of economic, scientific, cultural and social activities in the region. The influence of several institutes for higher education and its student population is noticeable all over town and account for a lively young vibe. Graduate students supply their know-how to businesses and several knowledge based institutes.

Many young Dutch people from all over the Netherlands flock to Groningen to pursue their studies and an increasing amount of international students from many different countries are following their example. The Rijksuniversiteit Groningen has regular exchanges with Tallinn University and Tartu University. Most of these are with departments that focus on Life Sciences. Did you know that the only professorial chair in Estonian in the Netherlands is based at the Groningen university?

Groningen and Tallinn show that geographical distance is not necessarily a hurdle for academic and other forms of cooperation. Tallinn and Groningen strengthen each other's international orientation and give students in both towns the opportunity to learn new skills, gain knowledge and experience in a different culture. The strong bond between the two towns makes students and many other citizens in their towns true European and international citizens.

*Henk van der Zwan
Ambassador
Embassy of the Kingdom of the Netherlands
The Netherlands*

kuidas on lepingud koolide vahel sõlmitud.

Mida soovitaksid EBSi värskele välismaale minejatele?

Soovitan mitte karta, võtta igat väljakutset kui seiklust ja raskuste korral mitte alla anda. Ka äpardused ja viltuvedamised aitavad tulevikus paremini hakkama saada.

Sergei Nikitin: edukas EBSi vilistlane Cambridge'is

Piret Merimaa

Piret.Merimaa@ebs.ee

Kahtlemata on EBSi puhul tegemist väljapaistva majandus- ja juhtimisalast kõrgharidust pakkuva asutusega, mida on ilmekalt tõestanud meie kooli vilistlaste läbilöögivõime töajourul. Ent seda siiski peamiselt Eestis. Pidades silmas globaliseeruvat maailma ja majanduskriis karmimaks muutunud konkurentsi, samuti tööjõu liikuvuse suurenemist, peame mõtlema paar sammu ette ja olema valmis parema hariduse ja oskusteabega spetsialistide tulekuks Eestisse. Minu vestluskaaslaseks on Cambridge'i ülikooli teise kursuse tudeng Sergei Nikitin, kellega koos analüüsin hea hariduse aluseid ja võrdleme üliõpilasele esitatavaid tingimusi meil ja Ühendkuningriigis. Püüame leida vastust küsimusele, mis on vajalik maailma mastaabis konkurentsivõimelise kõrghariduse omandamiseks. Soovime ju kõik saada haridust, mille abil suudame olla töajourule sisenedes läbilöögivõimelised. Ning mille abil hiljem, töötades ja juurde õppides suudame hoida aina karmimaks muutuvates konkurentsitingimustes juba saavutatud positsioone.

Sergei, sul on kaks magistrikraadi: üks Tartu ülikoolist farmaatsia erialalt, teine EBSist rahvusvahelise ärijuhtimise valdkonnast. Ometi leidsid, et sellest ei piisa ja asusid õppima Suurbritanniasse. Räägi palun veidike lähemalt oma otsuse tagamaadest.

Määravaks said nii akadeemilised püüdlused ja kui ka eneseteostussoovid – Cambridge on ikkagi Harvardi järel maailma ülikoolide edetabelis teisel kohal. Samuti oli eesmärk globaalsel tasandil enda konkurentsivõimet suurendada. Maailma juhtivad investeerimispannad, nagu Morgan Stanley, JP Morgan, Goldman Sachs, Bank of America ja Merrill Lynch, värbavad töötajaid alljärgnevalt.

Varasügisel registreerivad soovijad end praktikakoha taotlejana investeerimispanna kodulehel ja hiljem kutsutakse nad nn hindamiskeskustesse mitmesuguseid teste tegema. Mina kandideerin 40 panka ning vestlusele kutsuti neist vaid nelja. Konkurendid olid peamiselt järgmistest ülikoolidest: Cambridge, Oxford, London School of Economics ja University of Warwick. See näitab ilmekalt, et investeerimispankadesse võetakse praktikakohtadele vaid teatud

ülikoolide lõpetanuid. Kusjuures inglise keelt kuuleb siin vähe – konkurentideks on Hiinast, Indiast, Saksamaalt, Venemaalt, Ukrainast Suurbritanniasse õppima tulnud.

Seega enne, kui Suurbritanniasse läksid, olid suutnud end Eestis üles töötada?

Jah, minu lapsepõlveunistuseks oli asutada oma apteek. Minu soov täitus 2003. aastal, kui Tartu ülikooli kolmandal kursusel õppimise kõrvalt

Fotod: erakogu

Sergei Nikitini esimesed päevad Cambridge'is.

oma firma lõin. Praegu on meie perefirma kolm apteeki Harjumaal. Lisaks olen töötanud müügiesindajana kahes ravimifirmas: Novo Nordiskis ja GlaxoSmithKline'is. Kui küsid, mida täpselt pärast Cambridge'is õppimist teha soovin, siis vastan vanasõnaga „Kui soovid jumalat naerma ajada, siis räägi talle oma plaanidest”. Mul on omad unistused, aga nende täitumine sõltub sellest, kui kõrge keskmise hindega suudan lõpetada Cambridge Economics Triopsi.

Kas ja kuidas saab võrrelda EBSis, Tartu ülikoolis ja Cambridge'is pakutavat haridust?

Ülikool on maailmas erinevaid. Minu kogemuse põhjal ei saa võrrelda EBSi Cambridge'iga. Isegi Tartu ülikooliga ei ole võimalik EBSi võrrelda ja seda puhtalt sellepärast, et keskmine hinne EBSi sisseastujate ning Tartu Ülikooli näiteks arsti- või õigusteaduskonda kandideerijate vahel on väga suur. EBSi puhul on tegemist ärikooliga ning seetõttu on põhiorhk praktilisel poolel. Maailmas väärtustavad ärikoolides õppimist ning sinna lähevad haridust saama need inimesed, kes on eelnevalt tõelise äriaga kokku puutunud. Seetõttu on mõistlik ärikooli minna siis, kui bakalaureusekraad oma erialal on omandatud ning arvestatav töökogemus teatud ärivaldkonnas samuti olemas. Näiteks Harvard Business Schooli sisseastumise tingimuseks on töökogemuse olemasolu.

Cambridge'i ülikool, kus hetkel olen bakalaureusetaseme üliõpilane, on puhtalt akadeemilist haridust pakkuv õppeasutus. Siin õppides tundub, et Tartu ülikoolis ja EBSis õppida oli väga lihtne. Kui EBSis juhtimisökonoomika ja juhtimisotsuste tegemise ja finantside tegemise ja finantside kursustel mullu sügisel magistrandidele mänguteooriat õpetasin, siis oli minu üllatus suur, kui mõnedel EBSis bakalaureuseõppe lõpetanutel oli probleeme matemaatika, sh lihtsate optimeerimisülesannete lahendamisega. Cambridge'is õpetatakse osatletise võtmist juba esimesel semestril. Seegi on omaette näide, et olles ise bakalaureuseõppe üliõpilane Cambridge'is, usaldatakse mulle EBSis loengute lugemine magistrikraadi taotlejatele. Minu arvates on nii EBSi kui ka terve Eesti kõrghariduse probleem nüüdisaegse emakeelse erialakirjanduse puudumine. Näiteks on kogu ökonoomika ja finantsteooria alane kirjandus kättesaadav vaid inglise keeles.

Räägi palun lähemalt pooleliolevatest õpingutest.

Cambridge'is õppimine on minu jaoks osutunud oodatust keerulisemaks ja see nõuab rohkem pühendumist. Õppeprogrammi nimi on Economics Tripos ning studiumi pikkuseks on kolm aastat. Õpin selliseid aineid nagu finantsökonoomika, informatsiooniökonoomika, teoreetiline matemaatika ja statistika. Seega suur rõhk on teoorial. Miks? Toon teooria vajalikkuse kohta ilmeka näite meditsiinist: mis on vahet arstil ja meditsiiniõel? Peavalu korral soovivad mõlemad võtta aspiriini, ent arst teab, mida rohi endas sisaldab ja mida see ravim inimese organismiga teeb, ent meditsiiniõele on antud üksnes õpetus kindlate sümptomite korral teatud ravimit anda. Seega selleks, et täpselt aru saada finantsturgudel toimuvast, tuleb põhjalikult majandusteooriat tunda. Majandusteooria omandamiseks on jällegi vajalik tugev matemaatiline põhi.

Mis Sind Cambridge'is õppides motiveerib?

Vene kirjanik Viktor Pelevinil on roman nimega „Generatsioon π ”, milles on ära toodud väga huvitav võrdlus. Nimelt lähevad Vene kosmonaut ja Ameerika astronaut kosmosesse ning kui nad tagasi tulevad, siis Vene kosmonaudile makstakse palka 20 000 dollarit, ent Ameerika astronautile 200 000 dollarit. Kusjuures mõlemad läbivad täpselt sama distantsi, kuid jõuavad erinevate summadeni. Kumb soovid olla sina? Olen Cambridge'is kohtunud paljude väga kõrge intellektiga inimestega – tegemist on ikkagi paremusjärjestuselt teisel kohal oleva ülikooliga maailmas. Ja nagu juba mainisin, võtavad maailma parimad investeerimis pangad tööle vaid teatud ülikoolide lõpetanudid.

Räägi palun täpsemalt, mida Cambridge'i sisseastumise protsess hõlmas?

Esmalt kirjutasin sisseastumisavalduse – ja seda EBSis MBA esimese kursuse sügissemestril. Siis uurisin Cambridge'i ülikooli kodulehelt, millist kolledžit valida. Kolledžeid on üle 30 ning konkurss neisse erinev. Mina kirjutasin avalduse viide.

Eelduseks sisseastumisel oli matemaatika riikliku eksami sooritamine. Võtsin endale eraõpetaja, õppisin kuue kuuga keskkooli matemaatika selgeks ning sooritasin kevadel riikliku eksami. Testi tulemuseks sain 80%,

mis oli Cambridge'i ülikooli sisseastumiseks piisav. Lisaks saatsin kolm soovituskirja, mille sain EBSist õppejõud Eve Lambergit ning Tartu Ülikoolist farmaatsia eriala endistelt õppejõududelt. Ise kirjutasin motivatsioonikirja (inglise keeles *Personal Statement*), kus põhjendasin, miks ma õppida soovin ning miks mind, kellel on olemas oma äri ja kaks kõrgharidust, peaks Cambridge'i vastu võetama. EBSis õppimise teise kursuse talvel kutsuti mind vestlusele ning mõtlemisvõime testi tegema (inglise keeles *Thinking Skills Assessment Test*). Jaanuaris sain tingimusliku pakkumise, st pidin tõestama, et mul on piisavalt raha Suurbritannias elamiseks ja õppimiseks (õppimise kõrvalt on töötamine keelatud) ning samuti pidin edukalt lõpetama MBA programmi EBSis. Suutsin esitatud tingimused täita ning nii mind võetigi St Edmund's College'isse vastu.

Milline on Cambridge'i õppimis- ja hindamissüsteem?

Cambridge'is on selline süsteem, et kui saad eksamil üle 70% hindest, siis on see väga hea tulemus (nn *1st class*). Ning selle saamiseks ei piisa vaid loengumaterjali omandamisest – teemat tuleb iseseisvalt põhjalikumalt uurida. Ma olen väga õnnelik, kui saan tulemuse üle 60% (*upper second class*). Eksamil kukub läbi alla 40%-lise tulemusega. Tegelen järjepidevalt õppimisega: loen raamatuid ja artikleid, lahendan ülesandeid, käin loengutes ja seminaridel. Esimesel ja teisel semestril on loengud, kolmas semester hõlmab seni õpitu kordamist. Ühte ainekursust loevad eri õppejõud – igaüks vaid seda osa, mis on tema spetsialiteet.

Kuidas täpsemalt eksamiteks valmistud?

Kursuse alguses antakse kohustusliku kirjanduse nimekiri, mis hõlmab raamatuid, artikleid, ülesandeid, mis aitavad eksamiks ette valmistada. Ülikooli süsteem põhineb täies mahus iseseisval õppimisel – loengutes käimine kohustuslik ei ole. Et kõige edukalt toime tulla, koostan isikliku õppeplani ning järgin seda täpselt. Loengud ja seminarid toetavad õppeprotsessi, kuid ainete sisu ei kata. Loengutes saab täpsemalt suuniseid, millistele aspektidele tähelepanu osutada ning kust infot otsida. Veelgi enam: kui soovid õpingutest maksimumi võtta ning laduda tulevasele karjäärile tugev vundament, pead keskmisest

tudengist rohkem pingutama – ületama programmis sätestatud nõudeid. Konkurents Ühendkuningriikides on äärmiselt karm.

Kui suur on Cambridge'is õppemaks?

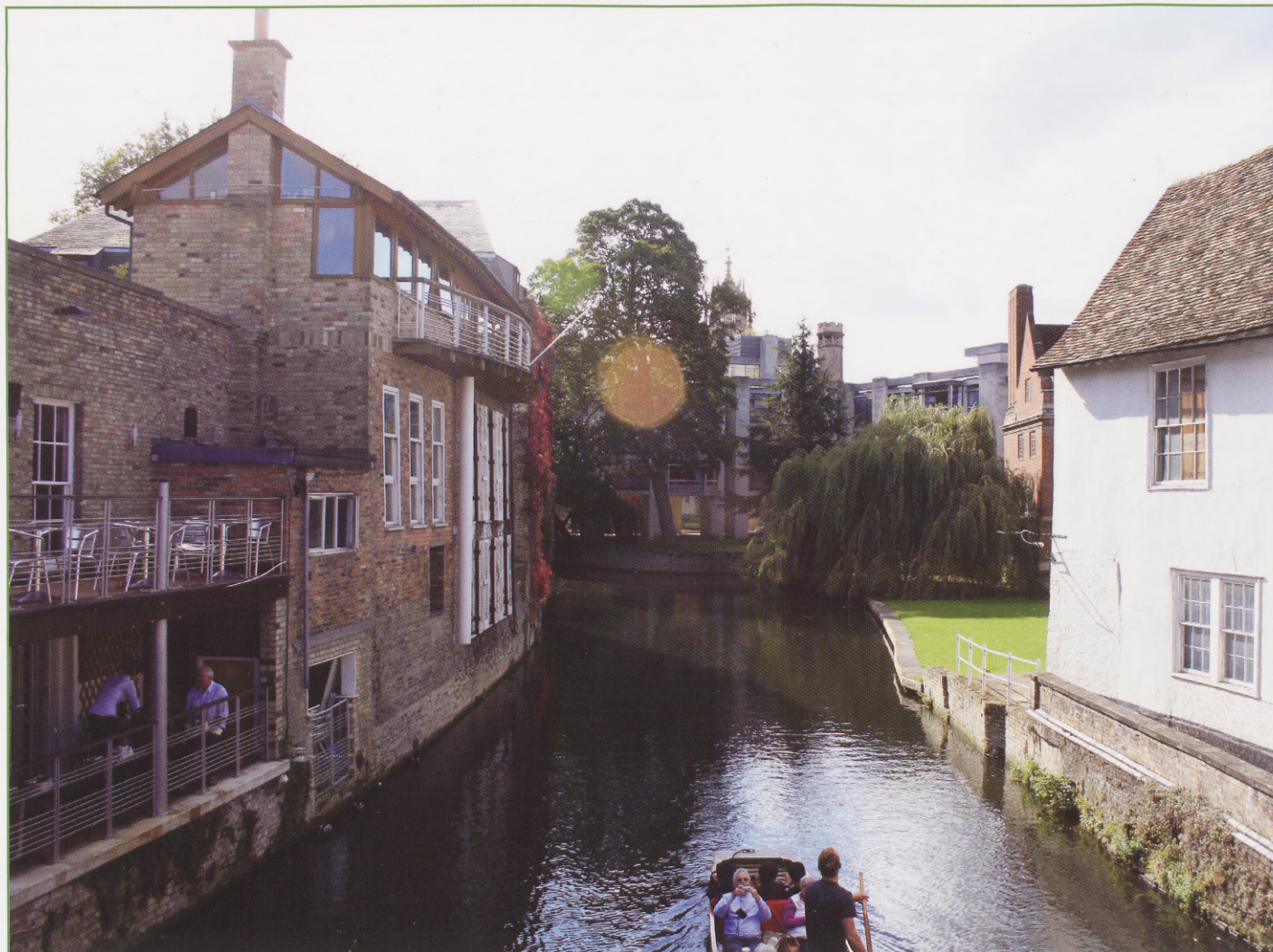
Tasuda tuleb nii ülikoolis õppimise kui ka elamise eest. Olen Euroopa Liidu üliõpilane ning seetõttu pean tasuma vaid ülikooli õppemaksu (väljaspool Euroopa Liitu õppijad tasuvad ka kolledžis õppimise maksu ning nende ülikooli maks on oluliselt suurem ning sõltub programmist). Ülikooli õppemaks on ca 3000 naela aastas. EBSi MBA programmiga võrreldes on õppemaks madalam. Elamine Ühendkuningriikides on seevastu palju kallim: lisaks tuleb arvestada, et ühetoalise korteri üüri ning kommunaalkulude eest tuleb kuus maksta 400–450 naela. Stipendiume jagavad vaid n-õ rikkamad kolledžid. Seepärast peab silmas pidama, et enamasti jääb õppemaksu tasumine täies mahus üliõpilase enda finantseerida. Lisaks tuleb arvestada raamatute soetamise kuludega.

Mida peab Eestist Cambridge'i õppima minnes silmas pidama?

Ega muud ei peagi silmas pidama kui seda, et tuleb täielikult õppimisele pühenduda. Eestis võetakse ülikooli üsna lihtsalt vastu. Tegelikult peaks vastuvõtu lävend veidi kõrgem olema, sest siis saaks vastu võtta targemaid üliõpilasi ning õpetamise kvaliteet oleks ka siis Euroopa mastaabis konkurentsivõimelisem. Lisaks on Cambridge'i puhul tegemist akadeemilise õppeasutusega ning õppimise põhirõhk seetõttu teoorial. Vaatamata sellele, et tööjõuturg vajab praktiliste oskustega inimesi, ei tohi teooria osatähtsust alahinnata. Minu seisukoht on, et teooria ja praktika vaheline suhe peaks tasakaalus olema. Isikliku kogemuse põhjal võin öelda, et reaalainete tase ei ole EBSi bakalaureuseõppe üliõpilastel Cambridge'i õppima minekuks piisav, mistõttu tuleb end eelnevalt iseseisvalt üles töötada – eratunde võtta ning kui võimalik, siis mitte piirduda keskkoolimatemaatikaga. Cambridge'i tulles olin ülimalt üllatunud, kui palju minu kursusekaaslased maailma eri paikadest

matemaatikast teavad. Seega reaalainete tase vajab konkurentsivõimet silmas pidades EBSis kindlasti tõstmist.

Teadmiste omandamise protsess on Cambridge'is õppides ülimalt intensiivne. Ehkki üks semester kestab kaheksa nädalat, julgen isiklikule kogemusele toetudes väita, et ühe semestriga Cambridge'is olen õppinud rohkem kui ühe aastaga Tartu ülikoolis. Usun, et näide on piisavalt ilmekas, illustreerimaks pingutusi, mida noor inimene peab hea hariduse saamise nimel tegema. Arvan, et EBS peaks vastu võtma kõige väljapaistvama intellektiga üliõpilasi ning neile huvitavaid ja vajalikke aineid õpetama. Ühendkuningriikides õppimine nõuab küll palju pühendumist, ent kuna siin on võrreldes Eestiga palju rohkem võimalusi, tasub nähtud vaev end kindlasti ära. Seega, õppige matemaikat ning tulge Cambridge'i! Siin on ülimalt põnev ning pakutav haridus piisav, et edukalt konkureerida uute Keyneside ja Marshallidega!

Cam'i jõgi Cambridge'is.

Valupunkt

Piret Merimaa

Piret.Merimaa@ebs.ee

Rahandusministeeriumi 28. jaanuaril avaldatud majandusproгноosi kohaselt ootab meid 2010. aastal 0,1-protsendine majanduslangus, 0,4-protsendine inflatsioon ning töötute arvu küündimine 14,1 protsendini tööjõulisest elanikkonnast. Ka Wall Streeti analüütikud peavad kõikide riikide teravaimaks probleemiks tööpuudust. Ministeeriumi rõõmusõnum, et Eesti on ilmselt võimeline täitma kõik 2011. aastal eurole üleminekuks vajalikud kriteeriumid, ei tähenda lähiajal lihtinimese heaolu parenemist.

Riik seisab hetkel silmitsi eeldatava 2,2 protsendi suuruse eelarvepuudujäägiga ning kõikide abivajajateni jõudmine ei ole seetõttu reaalne. Kes on töötuks jäänute ja nende laste eluks hädavajalikuga kindlustamise eest vastutav? Mida teha olukorras, kus töötute töövalmidust ja oskusi hoidvate tegevuste jaoks puuduvad riigil kitsastes eelarvetingimustes praegu nii rahalised kui ka organisatsioonilised vahendid? Inimese allakäiguspiraal võib olla kiire: rahatu olek tekitab lootusetuse tunnet ning ärgitab abi otsima hingevalu leevendavatest vahenditest, nagu alkohol ja narkootikumid, mille kasutamine omakorda võib kaasa tuua tervise halvenemise, tööturul konkurentsivõime kaotamise ning lõppkokkuvõttes tõsiste tervet ühiskonda puudutavate probleemidega, näiteks kasvava kuritegevuse ja perevägivallaga silmitsi seismise.

Ehmatav on lugeda arvamusi, et küllap on tööturult välja praagitud ise kujunenud olukorras süüdi. Meie hulgas on nii tugevaid kui ka nõrku kodanikke, keda tuleb ühiskonna terveks toimimiseks võrdset väärtustada. Kui pankrotti või likvideerimisele läheb asula üks suurimaid tööandjaid (nagu juhtus hiljuti Loksas laevaremonditehasega), jääb terve linna tööjõuline elanikkond töötuks ning sellises olukorras ei ole võimalik viidata konkurentsivõi läbilöögivõime puudumisele. Ühiskond on mitmekihiline või siis ühisosadega kaetud: hiljuti avaldatud statistika kohaselt pole ka mitme kõrghariduse omamine suutnud töötuks jäämist vältida. Nagu ei saabu juba homme oodatav majanduskasv, ei kao ka töötud ja kodutud linnapildist veel niipea. Sotsiaalsete probleemidega inimesi kohates ei ole lahenduseks pea kõrvale pööramine, vaid panustamine tekkinud olukorra leevendamiseks.

Põhirõhk abivajajate rajale aitamisel jääb muidugi riigi ja omavalitsuste sotsiaalhoolekandeesakondade kanda. Kuid võtmerollis on ka kõik palka saavad, hoolivust üles näitavad inimesed ja organisatsioonid ning viimaste solidaarsus või mittesolidaarsus. President Toomas Hendrik Ilves rõhutas mullu „Aasta vabatahtlik 2009” laureaate õnnitledes, et majandussurutisest tingitud üksijätetusele, ükskõiksusele ja minnalaskmisele peab jõudsalt vastu seisma mitte üksnes riigi, vaid ka vabatahtlike tegevus. Kogudustele ja kodanikeühendustele on antud võimalus ja kohustus näidata hoolivust ning abistada lähedasi, naabreid ja kogukonna liikmeid.

„Sotsiaalse vastutuse” mõistega on iga EBSi

tudeng kokku puutunud, mistõttu ei tohiks kellelegi olla uudis, et eetiliste otsuste vastuvõtmisel ühiskonna kui terviku jaoks etendavad liidri kasvatus, isiklikud väärtushinnangud,

Inimese allakäiguspiraal võib olla kiire: rahatu olek tekitab lootusetuse tunnet ning ärgitab abi otsima hingevalu leevendavatest vahenditest nagu alkohol ja narkootikumid, mille kasutamine omakorda võib kaasa tuua tervise halvenemise, tööturul konkurentsivõime kaotamise ning lõppkokkuvõttes tõsiste tervet ühiskonda puudutavate probleemidega silmitsi seismise.

religioon ning käitumismallid üliolulist rolli. Organisatsiooni ja ühiskonna vaheline mõjutamine on kahesuunaline: ka ettevõtjad saavad kaasa aidata sotsiaalsete probleemide paremale lahendamisele. Ilmselt nii raamatust loetu, loengus kuuldu, elus kogetu kui ka isiklikuks eeskujuks olemise soov ühendas jõulude eel EBSi esimese kursuse magistrandid, kes MTÜ Oleviste Hoolekanne eestvedaja Riina Vändre üleskutsel töötutele ja kodututele kooke ja piparkooke küpsetasid, kinke valmistasid ja elu hammasrataste vahele jäänud inimestele jõulupeo korraldasid. Sellest tegevusest sai alguse koos mõtlemine ja tegutsemine, mille eesmärk oli leida ja aidata tõsise puuduse all kannatajaid. Kui sinagi tunned, et raskustes olev inimene ja tema hakkamasaamine ei ole ainuüksi tema enda probleem ning kui sinus leidub tahet kaasa aidata tervema ja tugevama Eesti ühiskonna kujunemisele, märka ja aita võimaluste piires sinu kõrval olevat puuduses olijat! Sest juba homme võid olla abivajaja rollis hoopis sina!

Riina Vändre Oleviste kirikus Eesti Vabariigi aastapäeva pidulikul tähistamisel kodututele ja vähekindlustatutele toitu jagamas.

Raamatusoovitusi

Piret Merimaa

Piret.Merimaa@ebs.ee

S. Neale, L. Spencer-Arnell, L. Wilson Emotsionaalse intelligentsuse treening: Kuidas tõsta tippjuhi, arengutreeneri ja iseendaga tehtava töö tulemuslikkust

Tallinn: Äripäev 2009

Emotsionaalse intelligentsuse mõiste muutus populaarseks 1990ndatel, kui äriühingutele soovitati uurimused, mis väitsid, et 90% tulemuslikkusest sõltub emotsionaalsest taibust, mitte tehnilistest teadmistest. Praeguseks on tõestatud, et ettevõtte tulemi seisukohast on sotsiaalsed oskused palju olulisemad kui IQ ning et emotsioonid ei ole mitte ainult personali omavaheline asi, vaid mängivad ettevõtte kursi määramises ülitähtsat osa. Emotsioonide mõistmise abil saab ehitada üles emotsionaalselt intelligentse organisatsiooni, kus nii vertikaalne kui ka horisontaalne kommunikatsioonitiil on mõistev ja lugupidav, kus püstitatakse meeskonnatöö eesmärgid ja aidatakse teistel neid saavutada, kus valitseb üldine entusiasm ja kindlustunne. Raamatu autorid väidavad, et puuduv lüli emotsionaalsuse teooria ja praktika vahel on arengutreening (inglise keeles *coaching*).

Miks on arengutreening ettevõtet kui tervikut silmas pidades ülioluline? Sest hea enesetundega inimesed töötavad paremini ja suurepäraseks enesetundeks on vaja osata juhtida oma emotsioone. Emotsioonide juhtimine on õpitav ning mida kõrgem see on, seda tulemuslikum on juhi professionaalsus. Kui hästi te saate üle olukorrast, kus asjad ei lähe nii, nagu te tahaksite? Kõik me kogeme oma elus asju, mis tekitavad meis negatiivseid tundeid. Emotsionaalselt tugevad inimesed suudavad nendest olukordadest edukalt välja tulla ja pöörata negatiivse suhtumise, mõtled ja emotsioonid positiivseks. Raamatus käsitletakse muuseas isiksuse jõudu, sihikindlust, usaldusväärsust, suhetega toimetulekut. Õpetatakse muutma oma harjumusi ning näidata, kuidas oluline on heade töötulemuste saavutamisel nii juhi kui alluva ellusuhtumine, sh kõrge enesehinnang ja lugupidav suhtumine kolleegidesse. Autorid

õpetavad nii enda kui ka suhete juhtimist ning annavad mõista, kuidas nende endi ja juhendatavate inimeste hoiakud takistavad võimete maksimaalset ellurakendamist. Soovitan teost igapähele, kes tunnetavad piiranguid eneses, teiste mõistmisel ja juhtimisel ning sihtide saavutamise suunas liikumisel.

M. Koskora, M. Ahonen, A. Valk, A. Hartikainen, M. Rillo, E. Metsla, M. Wahl

Appi! Kes siin õieti ülemus on? Ehk igapäevased jamad tööl

Tallinn: Director ja Partnerid 2009

Masu reorganiseerimise protsesside tagajärjel seisavad nii mõnedki firmad silmitsi miinimumi viidud töötajate arvu ning vastuoluliste tööülesannete ning rollidega. Tekib küsimus, kuidas olla samal ajal kvalifitseeritud spetsialist ja meeskonnaliige kui ka juht – „käsuaandja”. Seitse tunnustatud konsultanti ja õppejõudu toovad lugejani 26 elust enesest pärit juhtimisülesannet, millega kaasaegsed organisatsioonid praegusel muutuste ajal ühel või teisel moel kokku puutuvad. Juhtumite analüüs aitab juhte ette näha ja ära hoida muudatuste juhtimise ilmingutest, sh vastuseisust, ebaselgest vastutusliinist, vastukäivatest otsustest, stressist ja taktitundetust käitumisest, kulude ebamõistlikust kärpimisest ning koondamisest tekkida võivaid tagajärgi. Raamat on vajalik nii ettevõtte omanikule kui ka liidriale, et tulla toime kiirelt muutuva majanduskeskkonnaga ning viia läbi muudatusi, väärimaks kolleegide lugupidamist, mitte põlastust.

A. Griffiths 101 võimalust äri edendamiseks

Tallinn: Agitaator 2009

Rahvusvaheliselt tunnustatud koolitaja Andrew Griffiths kirjeldab 101 moodust, kuidas äritegevust hoogustada ja ettevõtte tegelikku potentsiaali vallandada. Käsitletud teemad on universaalsed, puudutavad kõiki majandusharusid ja tegevusvaldkondi ning sobivad eri suuruse ja geograafilise asukohaga ettevõtetele. Autor analüüsib väikeettevõtlike tulevikku ja võimalikke arengustenaariume, annab näpunäiteid finantsseisu parandamiseks ja ärisuhete arendamiseks ning tööks personali ja klientidega. Kuna autor on

turukonsultant, on ilmselt suurima väärtusega reklaami- ja turundusalased nõuanded ning infotehnoloogia arengust tulenevate eeliste analüüsid. Rõhutatakse ka isiklikku arengut, keha ja vaimu tasakaalu tähtsust, stressiga toimetulekut, harjumuste muutmise vajalikkust ja nn kõhutunde ja eneseusalduse rolli strateegiliste otsuste vastuvõtmisel. Tegemist on suurepärase juhtnõuadega, mis aitavad säästa aega ja raha ning leida lahendusi teadmiste nappusest tingitud pudelikaeltele.

M. Csikszentmihalyi Kulgemine: Optimaalse kogemuse psühholoogia

Tallinn: Pegasus 2007

Raamatu autor jagab nõuandeid selle kohta, kuidas olla õnnelik. Analüüsitakse aastakümneid kestnud uurimusi inimkeskselt positiivsete külgede kohta, milleks on rõõm, loomingulisus ja täielik elust haaratus. Autor nimetab õnne suunas liikumist kulgemiseks, mis välispidiselt näib lihtne ja komistustevaba, ent mis tegelikult hõlmab suurt füüsilist ja vaimset pingutust, millega edukalt toimetulekuks iseenda tarkusest alati ei piisa. Raamatus tuuakse välja põhimõtted ja näited, mida järgides eri inimesed on suutnud igava ja eesmärgitu elu nautimisväärses muuta. Muuseas analüüsitakse rahulolematuse allikaid, psüühilist entroopiat, kulgemist soodustavaid tegureid ja keha, mõtte ning töökuse sümbioosi tähtsust rahulduspakkuva elu kujundamisel. Raamatut sulgedes leiab lugeja, et kaosest korra tekitamine ja harmoonia leidmine ei olegi raketiteadus, vaid planeerimise ja teadliku enesejuhtimise tagajärg. Sobiv lugemismaterjal uusi sihte seadvale inimesele, sest aitab asendada tegevusetust pühendumise ning kõikehaarava entusiasmiga.

K. Kägi, R. Valge, E. Oru, K. Vetevoog Maksuviidad 2010

Tallinn: Äripäev 2010

Et maksud on osa elust, puudutavad käesoleva aasta algusest jõustunud maksumuudatused meist igapähele. „Maksuviidad 2010” lahkab maksude arvestamise ning maksmise seisukohast aktuaalseid teemasid nagu käibe- ja tulumaksu seadustega, töötuskindlustuse ja kogumispensioni arvestamisega seotud muudatused. Lisaväärtust pakub sügavuti

minek 2009. aasta 1. juulil jõustunud uue töölepingu seadusega kaasnenud keskmiste tasude, puhkusetasude ja muude töötajale makstavate tasude arvestamise põhimõtetesse. Käsitlemist leiab ka dividendide võimalik lugemine palgatuluks. Raamat on eriti kasulik väikeettevõtjale, kes pahatihti nii organisatsiooni juhtimise kui ka finantside arvestuse ja maksude deklareerimisega tegeleb.

D. J. Schwartz
The Magic of Thinking Big

London: Prentice Hall 2006

Raamat kuulub esmaabi raudvara hulka ning õpetab end aitama, kasutades suurelt mõtlemise meetodit. Teos tõestab, et edu aluseks ei ole teistest parem haridus, töökus ega tervis, vaid oskus suurelt mõelda – vaadata ja lahendada tööülesandeid helikopteri kõrguselt. Rõhutatakse edukust kui sisestatud

seisundit: usu, et saavutate edu – ja nii see ka juhtub. Lisaks soovitatakse ravida ja vabastada end vabandustest ja kaotushirmust, õpetatakse unistama loovalt, muutma oma suhtumisi lihtlasteks, mõtlema inimestest hästi, muutma oma vead eelisteks ning püstitama saavutatavaid eesmärke. Ja mis kõige olulisem: õpetatakse mõtlema liidrina. Mitmed vanasõnad ja elutarkused aitavad parendada töötulemusi, et olla edukamad ka sotsiaalses plaanis ja pereelus. Ergutav raamat, et motiveerida iseend ja innustada teisi.

J. Jonker, J. Eskildsen
Management Models for the Future

Berlin: Springer 2009

On selge, et paljud organisatsioonid vajavad uuendusi, innovatsiooni ja edasimineku süsti. Pikka aega on äri paradigmad ja aluseks olevad praktikad nõudnud fundamentaalsete

ühiskondlike ja äriliste arengute kriitilist peegeldamist. Mõned ettevõtted pööravad sellistele väljakutsetele tähelepanu, teised aga mitte. Uued väljapakutud nõudmised nagu läbipaistvus, aktsiate tootlus, jätkusuutlikkus, innovatsioon ja sotsiaalne vastutus tunduvad sageli olevat konfliktid ega näi üheskoos suutvat ettevõtte edukale toimimisele kaasa aidata. Kuid mainitud nõuded sunnivad tänapäevast firmat just juhtimismudelit üle vaatama.

Teose autorid tutvustavad äriettevõtete uusi kontseptsioone ning juhivad tähelepanu fundamentaalsetele strateegilistele valikutele, mis jätkusuutlikel ettevõtetel ees seisavad. Raamat käsitleb kümnet eri organisatsioonide juhtimiskaasust, mille põhjal on välja arendatud organisatsiooni tulevikku viiv uuenduslik juhtimismudel. Soovitan raamatut kõigile strateegiliste juhtimisotsuste tegijatele.

Fred-Anders Pärn

Tudeng vs. õppejõud

Piret Merimaa

Piret.Merimaa@ebs.ee

Kuna veebruarikuu Tudengilehes ilmunud küsimused tundusid vastajatele keerulised, otsustasime seekord rohkem valikvastuseid pakkuda ning avatud küsimusteks jätta need, mis eri meediakanalite vahendusel ilmselgelt kõrvu on jäänud. Seekord aga nurises õppejõud, kes on eluaeg mälumänguga tegelenud, küsimuste lihtsuse üle ning palus järgmisel korral raskusastet tõsta. Seega – just nii palju, kui on inimesi, on ka erinevaid arvamusi. Küsimustele vastasid Oliver Kulbas ja Tiit Elenurm.

Oliver Kulbas

Vanus: 22

Teaduskond/õppetool:
ettevõtlus ja ärijuhtimine
BEB-3

Tiit Elenurm

Vanus: 57

Teaduskond/õppetool:
ettevõtlus

Fotod: Fred-Ander Pärn

Vastab Oliver

Porsche (1 p)

Luksemburg (0 p)

George Washington (0 p)

a) (1 p)

Ma natuke mõtlen... See on hästi lihtne... Ma arvan, et 2 töölist. (1 p)

Ma arvan, et Smith (0 p)

Pangandus ja LHV... investeerimise suund? (1 p)

Küsimused

1. Varia. Missugune autotootja on saavutanud läbi ajaloo Le Mansi võidusõidul kõige rohkem esikohti? Kas Mercedes, Porsche või BMW?

2. Bioloogia. Millise riigi rahvuslind on musträstas? Kas Läti, Rootsi või Luksemburgi oma?

3. Riigikaitse. Kes on öelnud „Kes eelistab julgeolekut vabadusele, kaotab varsti mõlemad”? Kas George Washington, Benjamin Franklin või Theodore Roosevelt?

4. Ajalugu. Millal toimus Borodino lahing?
a) 7. septembril 1812
b) 8. juulil 1709
c) 19. kuni 23. juunini 1919

5. Matemaatika. 2 töölist kaevavad 2 tunniga 2 meetrit kraavi. Mitu töölist on vaja, et nad kaevaksid 100 tunniga 100 meetrit samasugust kraavi?

6. Majandusteadus. Kes on öelnud „Arenemise suurim raskus ei seisne mitte uute ideede omandamises, vaid vanadest lahtiütlemises”? Kas John Maynard Keynes, Urmas Varblane või Adam Smith?

7. Millist spetsialiseerumissuunda hakkab EBS bakalaureuseõppes pakkuma ainsa ülikoolina Baltikumis alates 2010. aasta sügisest?

Vastab Tiit

Ferrari (0 p)

Lindude vaatlemine on huvitav harrastus, ehk hakkab sellega tegelema, kui pensionile lähen. Arvan, et rootslaste. (1 p)

Benjamin Franklin (1 p)

No ajalugu ma õnneks tunnen. Kindlasti a. (1 p)

2 (1 p)

John Maynard Keynes (1 p)

Investeeringute juhtimine (1 p)

Sellest ei ole küll midagi kuulnud. Pakun rooibos. (0 p)

Lennoni surm ja raamatu sisu, sh mõne sealse tegelase käitumine, on omavahel sarnased ja seotud. (1 p)

Näriliste ja putukate likvideerija (0 p)

Võistlustants (0 p)

-5% (0 p)

Kokku: 5 punkti

8. Keemia. Ajakirjanduses nimetati üht hiljutist õnnetusjuhtumit Hiina piimaskandaaliks. Mis oli kahetsusväärset juhtumit põhjustanud aine keemiline nimetus? Kas rooibos, melamiin või tsink?

9. Kirjandus. Kuidas on Jerome David Salingeri raamat „Kuristik rukkis” seotud kuulsa muusiku John Lennoni surmaga?

10. Loodusõpetus. Kes on taksidermist? Kas topiste valmistaja, näriliste ja putukate likvideerija või aine koostise ja toksilisuse hindaja?

11. Sport. 2009. aastal tähistas Eesti jalgpall suurejooneliselt saja aasta juubelit. Milline spordiala sai veel 100 aastat vanaks? Kas ujumine, kergejõustik, võistlustants või murdmaasuusatamine?

12. Majandus. Kui suur oli rahandusministeeriumi 28.01.2010 avalikustatud majandusprognosi alusel käesoleva aasta oodatav majanduskasv protsentides?

„Tudeng vs. õppejõud” viienda vooru on võitnud õppejõud Tiit Elenurm. Palju õnne ja täname osalejaid! Skoor on endiselt õppejõudude kasuks ja seda lõpptulemusega 4:1.

(Ilma variante uurimata) melamiin (1 p)

Mõrvar ammutas raamatust oma teoks inspiratsiooni (1 p)

No taksid on koerad ja samas on dermos seotud nahaga. Pakun, et inimene tegeleb koerte nahahaigustega. Ah et ka variante saab! Topiste valmistaja siis. (1 p) Pakun, et murdmaasuusatamine. (0 p)

Jälgin erinevaid prognoose ja tegemist on südamelähedase teemaga. Enda loengutes hindan pigem loogikat ja pakun võrdlevaid andmeid. Pakun, et -1,4. (0 p)

Kokku: 9 punkti

Õiged vastused

1) Porsche 2) Rootslaste 3) Benjamin Franklin 4) a 5) 2 6) John Maynard Keynes 7) Investeeringute juhtimine 8) Melamiin 9) John Lennoni tapja Mark David Chapman väitis, et ammutas inspiratsiooni sellest raamatust. Mõrvarispaäva hommikul oli ta Lennoni raamatusse autogrammi küsinud ning arreteerimise hetkel oli teos mehel kaasas. 10) Topiste valmistaja 11) Kergejõustik 12) 0,1

Tudengisudoku

5	3		1	2		6	4
		8	5	4	7		
		4			5		
3			1				5
			3	7			
9			4				3
		5			6		
		3	9	1	2		
1	4		6	8		5	7

		8			2	6	
		7		3			4
	5			7	6		9
8	7	9				1	
		3				9	2
9	8		3	1			5
	6			8		4	
		5	7			2	

Võida EBSi meene!

Kõigi sudoku õige vastuse saatjate vahel läheb loosi EBSi meene. Õige vastus on iga sudoku keskmise kasti horisontaalne rida. Õiged vastused palun saata meiliaadressile liisi14@hotmail.com hiljemalt 25. märtsiks käesoleval aastal.

Koos vastusega pange kirja ka oma nimi, kursus ja telefoninumber. Võitja selgitame välja 1. aprilliks ja võtame teiega ise ühendust.

EBS International Week

On 9th-12th November 2009 the 1st International Week at Estonian Business School took place. It was a great opportunity to meet representatives of many countries - from the embassies, EBS partner universities.

EBSi valentinipäevapidu “Kuumade südamete ÖÖ” klubis Moskva

14. veebruaril tähistati ülemaailmset sõbrapäeva ning EBSi üliõpilasesindus kutsus kõiki EBSi tudengeid sellest osa saama. Öhtule lisas vürtsi Ines Karu koos tantsutüdrukutega ning muusikat mängis Dj Sin-Sin (IceCream).

ÜLIÕPILASESINDUSE ESINDUSKOGU VALIMISED

Terve märtsikuu toimuvad EBS Üliõpilasesinduse esinduskogu valimised !

TULE KANDIDEERI !

PANE ENNAST MAKSMAS !

Kandideerida saab 1. märtsist – 11. märtsini

TULE VALIMA !

SINU HÄÄL OTSUSTAB!

Kandidaatide valimine toimub 15. märtsist – 28. märtsini

**Täpsem info on üleval ebsikas.ee ja flaieritel.
Tulge julgelt infot küsima ka esinduse ruumist 208 !**